

Önkultúra

ÓGYERMEK RÉPES HETI LAPJA
Műszerkészítő: BENEDEK ELEK

1924
augusztus
10

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1954
Library of the
Central University

GIMBORA

JÓ GYERMEKEK KÉPES HETILAPJA.

Főszerkesztő: BENEDEK ELEK

Ó, de jó, ó, de jó,
Tartson velünk nagyapó!

Az árva.

— Irta: KATALIN. —

Láttál mély bánatot igaz valójában?
Tekints árva gyermek mélabus szemibe.
Figyeld titkon, amint üldöggel magában,
Szeme mintha nézne távoli semmibe.
Mintha megjöttére onnan vágyva-várna,
Ki nélkül e földön bus, anyátlan árva

Ne várd meg, míg könnye előnti két szemét
S vigasztalan, fájó zokogásba fullad
Mosollyal, vig szóval enyhítsd égő sebét.
Bánatát ne kérdezd, felderíteni tudjad!
Mi sajtó fájdalom van szívébe zárva,
Ő tudja egyedül, az anyátlan árva.

Tekintettel, szóval meg ne bántsát őt soha,
Nincs, ki vigasztalja, érzékeny a lelke.
Védelmezd, irányítsd léptét, ha tétova,
Termékeny földbe lesz a jószágod vetve
Szeretet-sugarat ha hintesz reája,
Lelkében megőrzi, hálás lesz az árva!
(Nándorhegy)

Emlékezzünk régiekről.

— Elek nagyapó krónikás könyvéből. —

A kuruc világ.

A vasvári béke, melyet Lipót király 1664-ben, a szentgotthárdi fényes győzelem után kötött a török szultánnal, felnyitotta a nemzet szemét. Nyilvánvaló lett, hogy a bécsi kormánynak a török kiűzésénél sokkal nagyobb gondja van: Magyarországnak osztrák tartománnyá való alácsontatása s a nemzet elnémetesítése. Ez a nagy veszedelem szülte néhány hazafias főúr összeesküvését, melynek élén maga Weselényi Ferenc nádor állott. Az összeesküvés azonban csakhamar fülébe jutott a bécsi kormánynak s az összeesküvés főbb embereit, nevezetesen Zrinyi Pétert (Miklós testvérét), Frangepán Ferencet és Nádasdy Tamást elfogták és lefejezték. A nádor időközben meghalt, különben ő sem kerülte volna el a lefejeztetést. A nagy II. Rákóczi Ferenc apjának életét négyszázezer aranyon váltotta meg a családja.

Nem sikerült a magyar természettel amugy sem egyező összeesküvés, ellenben a bécsi kormánynak kedvező alkalom nyílt, hogy megfojtsa a nemzet szabadságát. Udvari rendeletben adta tudtul Lipót király az országnak, hogy ezentul még nagyobb számu katonaságot küld a nyakára s azt a lakosságnak kell ellátni élelemmel. Rettentő nagy adót vetett ki nemesre jobbágyra egyaránt s behozta a Magyarországon eddig ismeretlen fogyasztási adót. Széchenyi György kalocsai érsek hiába írt szivreható levelet a királynak, hogy ne juttassa a népet végső nyomorúságba, az érsek levele nem talált utat a király szívéhez. Amikor aztán a bécsi kormány látta, hogy egyházi és világi főurak egyforma elszánt-sággal buzgólkodnak az alkotmány védelmén, gonosz fondorlattal szitni kezdte a felekezeti gyűlölködést, s a bajok nagy sokasága tetéződött a vallási villongásokkal, protestáns papok és tanítók gályarabságra való hurcolásával. Napirenden volt a fogságba hurcolás, jószágelkobzás, s az üldözött magyarok ezrével menekültek Erdélybe. Mind nagyobb és nagyobb tömegekben verőd-

tek össze Erdélyben a »bujdosók«. Még csak az alkalmas vezér hiányzott, hogy az elfojtott szikra hatalmas lángként csapjon fel.

E nehéz időkben emelte fel a szabadság zászlaját a 21 éves Thököly Imre, aki 13 éves korában menekült volt Erdélybe Árva várából, melyet haldokló atyjától erőszakkal vettek el a német zsoldosok. Testben és lélekben erős, nagy cselekedetekre termelt ifju volt Thököly Imre. Része volt a bujdosók keserves életében. Látta nemzetének pusztulását, sok nagy szenvedéseit s azzal a szent ehatározással állott a bujdosók élére, hogy visszaszerzi a hontalanok házáat, földjét, nemzetének szabadságát. Huszezer főnyi sereget toborzott össze, úgy indult 1678-ban Erdélyből, egyenest Felsőmagyarországba. Visszafoglalta apja birtokait, több csatában megverte a német zsoldosokat, elfoglalta a Felvidéket, a Dunán innen eső vármegyéket, betört Morvába és Sziléziába s fegyverszünet kérésére alázza Lipót királyt. A török is, amikor látta Thököly diadalait, pártjára állott, ám a nemzet egy része félt a török segítségtől s két pártra szakadt az ország. Szemben állott egymással a kuruc és a labanc. Kuruc volt, aki Thököly, labanc, aki a németek pártjára állott. A nemzet nem volt egy értelmű, s mert közben egész Európa keresztény világa szövetkezett a török ellen, a kurucok szerencse csillaga mind jobban kezdett halványodni. A szövetkezett keresztény hadak tönkreverték Bécs alatt a török haderőt 1683-ban, s három év múlva, 1686-ban visszavették Budavárát is. Ezzel vége lett a törökvilágnak Magyarországon, a kurucok közül is többen elpártoltak Thökölytől, a »kuruc-király«-tól, s amikor Zentánál 1697-ben a szövetkezett keresztény hadak teljesen megtörték a török uralmat, a Karlócán kötött béke kötelezte a szultánt, hogy Thökölyt Kisásziába költözteti s meg kellett fogadnia, hogy a magyar felkelőket többé nem segíti.

Most már Lipóté volt az egész ország. A

kuruckirály feleségével, a hőselkü Zrinyi Ilonával szomorú számkivetésben élt Kisázsziában: nem kellett tőle tartani. A nemzet már az 1687-iki országgyűlésen lemondott ősi jogáról: a királyválasztásról. Csupa fiatal emberek voltak jelen ezen az országgyűlésen. Az öregeket kipusztította az önkényuralom. A haza legjobbjai vértanulálalt szenvedtek, vagy ha nem, visszahúzódtak a közélet mezejéről. Könnyű volt lemondani a nemzetet a királyválasztás ősi jogáról s elismertetni a fiúágon való örökösödést. Lipót ugyan kötelezte magát, hogy az ország alkotmányát tiszteletben tarja, de bizony nem tartotta tiszteletben. Vagy 200 külföldi embert honfiusítottak; a városokba németeket telepítettek le; a török hódoltság területén levő nemesi birtokokat lefoglalták s azok nagy részét idegeneknek adományozták. Országgyűlés nélkül kezdik kivetni az adókat s kötéllal fogdossák a katonákat. Az országot bejáró császári biztosok összeírják a marhát, leszállítják a hus árát s kényszerítik a kereskedőket, hogy Bécsbe szállítsák az olcsó marhát. Haszonbérloknak adják ki a dohányárulást, ezek összevásárolják a dohányt s csak tőlük lehet vásárolni, a termelőtől nem. Még a pipát is csak haszonbérloknak árulhatták. Terézte a nyomoruságot a kincstár azzal, hogy rossz pénzt veretett s míg ő ezzel fizetett, a néptől csak jó pénzt fogadott el adóban.

Ez volt az állapot az anyaországban, ez volt Erdélyben is. Ebből a kis országból, mely még nem rég a szabadságnak, a magyar alkotmánynak legfőbb erőssége volt, tömegesen menekültek halálba az adóvégrehajítás kegyetlensége elől. Voltak, akik gyermekeiket elvitték a Tömösközbe, ott eladták a töröknek s úgy fizették az adót.

Önkényesen, országgyűlés nélkül vetették ki az adót 1699-ben a nemességre is s a következő évben a kisebb nemességet a jobbágysággal egyenlő adózásra kényszerítették. A nemesség maga is belátta, hogy a jobbágyságot elviselhetetlen teher nyomja s voltak sokan, akik örömmel fogadták volna a közteherviselést, ha országgyűlés mondja ki azt. De nyilvánvaló volt, hogy a bécsi udvar nem a közteherviselésért lelkesült! Egyszerűen legyezőzni akarta a jobbágyságot a nemesség rovására, kihasználni a népet az urak ellen. A valóságban a nép terhe ezután sem könnyebbedett, az udvar egyformán zsarolta a nemességet is, a jobbágyságot is. A német zsoldosok tovább garázdálkodtak s ur és paraszt egyformán sinylette a német önkényuralmat. Nem csoda, hogy mértéktelen gyűlölet szállotta meg a sziveket; hogy forrongott az egész ország s az egész nemzet, osztály, felekezeti és nemzeti különbség nélkül megmozdult, midőn II. Rákóczi Ferenc a Thököly Imre által elejtett zászlót fel emelte.

A kuruc királynak mostoha fia volt II. Rákóczi Ferenc. Tizenkét éves volt, amikor az édesanyja által 3 évig hősi lélekkel védett munkácsi várból Bécsbe vitték, anyjával együtt. Csakhamar

elszakították anyjától, aki férje után ment Kisázsziába, megosztva vele haláláig a hontalanság nehéz bánatát. A kis Rákóczit egy csehországi német iskolába vitték: németté akarták nevelni Zrinyi Ilona fiát. Annyira német szellemben nevelték, hogy amikor 18 éves korában feleségül vett egy német hercegnőt s haza jött Magyarországra, hogy itt csendben, visszavonultan éljen a birtokain, Bécsben egyáltalán nem tartottak tőle. És csakugyan, amikor jobbágjai fellázadtak a német zsarnokság miatt, a fiatal Rákóczi Bécsbe menekült s ott a császárnak felajánlotta birtokait megfelelő kárpótlás fejében. A császár emberei kinevelték. Miért venné meg a császár az ő birtokait, amikor oly könnyen elveheti? Hisz erre oly könnyű volt ürügyet találni. Német ruhát viselt német tisztekkel barátkozott, csak hogy az udvar bizalmát megnyerje, mindhiába: Zrinyi Ilona fiában s Zrinyi Péter unokájában nem bízott az udvar. Újra hazajött. Napról-napra látta a nép rettenetes sorsát s lelke háborogni kezdett. Közben megismerkedett gróf Bercsényi Miklóssal, aki sokáig híve volt a császárnak, de maga is keseredett szívvél látta a bécsi udvar nemzetrontó munkáját. Az ő tanácsára írt levelet Rákóczi a francia királynak, akivel házassága révén atyafiságba került. A levelet elfogták, Rákóczit éjnek idején letartóztatták sárosi kastélyában s Bécsújhelyen, ahol a nagyapját lefejezték, fogságra vették. De felesége segítségével s az örök megvesztegetésével megszökött a fogságból, Lengyelországba menekült, ahol várt rá Bercsényi, akinek szintén menekülnie kellett.

Legyelországból jött be Rákóczi 1703-ban, bejött a kegyetlenül sanyargatott nép hívására. Amint a nép híret vette Rákóczi hazajövetelének, nagy tömegekben tódultak zászlaja alá, melyen aranyos betűkkel ragyogtak e szavak: »Az Istenért és a szabadságért.« Elsősorban a máramarosi, beregi és ungi megyék nagyrészt rutén népe állott zászlaja alá, de követség jött a jászoktól és kunoktól is, hogy ők is melléje szegődnek. A bécsi kormány kicsinylette a mozgalmat, mert a nemesség kezdetben bizalmatlankodott, húzódozott. Nem bízott a németnek nevelt Rákócziban. Annál lelkesebben gyülekezett a paraszt nép, mely megváltóját látta Zrinyi Ilona fiában. De csakhamar oszladozni kezdett a nemesség bizalmatlansága, nőtt, növekedett Rákóczi serege, a gyűlevész csapatok rendes sereggé formálódtak s 1703. végén már egész Bécsig kalandoztak a kurucok.

Az egész országban II. Rákóczi Ferenc volt a leggazdagabb főúr s rengeteg vagyonát egy célra szánta: szabaddá, függetlenné tenni nemzetét. Az 1705-ik esztendőben már 52 lovas és 31 kuruc gyalogezred lobogtatta a szabadság zászlaját s a nagyobb várak kivételével Rákóczi kezén volt az egész ország. Ugyanez év szeptember havában, a szécsényi gyűlésen vezérlő fejedelemnek választották a »szövetkezett rendek«, s Rákóczi megesküdött, hogy a haza szabadságának ügyét soha el nem hagyja, tovább-

szabadságot megvédi. Majd 1707-ben Erdély is fejedelemmé választotta s ugyanez évben az ónodi gyűlésen a rendek kikiáltják az ország függetlenségét és trónvesztettnek nyilvánítják a Habsburg-házat. A francia király ugyanis csak arra az esetre ígért segítséget, ha trónvesztettnek nyilvánítják a Habsburg-házat, de a francia segítség mégis elmaradt s Rákóczi minden külső segítség nélkül folytatta az élet-halálharcot. De a kurucoknak nem volt igazi hadvezére. Vitéz, elszánt csapatvezér volt sok, de olyan, aki az egész hadsereget vezesse, nem volt. Nagy bajt okozott a pénz hiánya is. A diadalmas kurucokat itt is, ott is vereségek kezdik érni s a vezérek közül néhányan még át is pártolnak a császári hadsereghez. A nagy fejedelem, aki minden vagyonát a nemzet szabadságáért áldozta, 1711-ben kiment Lengyelországba segítségért. Am azalatt egyik vezére békét kötött a királlyal. A nevezetes *szatmári béke* az, melyben a király Rákóczinak és híveinek teljes bűnbocsánatot s birtokaik visszaadását ígéri, ha három hét alatt hűségüket tesznek. Százötvenegy ur írta alá a szerződést, de egy név hiányzott: a Rákóczi Ferenc neve. Nem írta alá, mert még mindig hitt abban, hogy idegen segítséggel bár, teljesen diadalra viszi a szabadság ügyét. De keservesen kellett csalódnia. Amikor Lengyelországba ment, bizonyára nem sejtette, hogy utoljára látja a magyar haza földjét. Meghíusult az orosz segítségben való reménykedés, így ment Franciaországba: a francia udvarnál talált menedéket, de segítséget itt sem. Aztán megújult reménnyel ment 1717-ben Törökországba, de itt is keservesen kellett csalódnia. Csak menedéket talált itt is magának és bujdosó társainak, 1735-ben bekövetkezett haláláig.

Husz évi hontalanság után idegen földön, Rodostóban hunyta le szemét a magyar szabadság halhatatlan vezére, de bár teste idegen földben pihent csaknem kétszáz esztendeig, lelke itt volt közöttünk, az ő neve nem vesztette el csodálatos varázsát: hallatára ma is megdobban a magyar szív. Alig volt szebb, lélekemelőbb ünnepe a magyarnak, mint 1906. őszén, amikor Rákóczinak és bujdosó társainak szent hamvait hazahozták.

Az a világ, melynek kurucvilág névvel külön helye van a történelemben, valóban külön világ is volt, s e világnak éltető lelke II. Rákóczi Ferenc. Az ő eszménye a szabadság, a nemzet szabadsága, s a küzdelem, melyet ez eszmény diadaláért folytatott, nem a nagyravágyó, a maga érdekeit latolgató ember küzdelme volt. Önzetlen volt e harca, mely közös célra egyesített főurat, köznemest és közrendűt. A tót, a ruthén paraszt épp oly csodás lelkeséggel követte Rákóczi zászlaját, mint a tiszta magyar; második Megváltót látott benne a föld népe, jobbágy és köznemes egyaránt.

Mindenképpen csodálatos világ volt a kurucvilág. Az a félszázados küzdelem, melyet Thökölly

indított s melyre Rodostóban borult a szemfödél, a nép- és műköltészet oly szép termékeivel gazdagította a magyar nemzet szellemi kincsesházát, minőre nincs példa a világtörténelemben. Ez a magasztos küzdelem megtermékenyítette az elmét és szíveket s a magyar léleknek, a magyar szívnek e megtermékenyülése szülte azokat a csodaszép dalokat, melyeknek mélabus dallamai könnyet csálnak az idegen szemébe is.

Ha a magyar nemzet történetkönyvéből kiszaggatnák a kurucvilág lapjait, a kurucdalok is megőriznék II. Rákóczi Ferenc nevét, emlékét. Nemzedékről nemzedékre szállanak e dalok s velők Rákóczi neve. Ott van e név minden magyar ember szívében. Ott is marad, amíg a földön egy magyar él.

(Kisbacon)

Névnapi köszöntő.

— Irta: DSIDA JENŐ. —

Tudod-e, hogy milyen	Ahány csepp esője
Nagy a csillagtábor?	Van a fellegeknek,
Tudod-e, hogy hány kis cseppből	Annyi legyen azok száma,
All a nyári zápor?	Kik Téged szeretnek!
Hány homokszem fekszik	Fenn a magas égen
Tenger-messzi tájon?	Ahány csillag fénylik,
Ezeknél már nem lehet több,	Annyi öröm legyen társad
Csak a kívánságom:	Az életem végig.

Ahány homokszem van
Tenger-messzi tájon,
Édes anyám, a jó Isten
Annyiszor megáldjon!

(Szatmár, 1924. július 10.)

A Cimborá könyvvására.

A Cimborának nagyon sok előfizetője arra kért bennünket, hogy szerezzünk be olyan ifjúsági olvasmányokat, amelyek a cserkészettel foglalkoznak. Hosszu utánjárás után sikerült is ilyen könyveket találnunk. Cserkészkönyveket magyar nyelven — és ez az érdekes, gyerekek — Berlinben adnak ki, még pedig a híres Ludwig Voggenreiter. Megrendeltük ezeket a könyveket és meg is kaptuk őket, még pedig 5 kis füzetet, amelyek a következők:

1) Sztřílich Mócsy: Tábort munkák 64 képpel 12 leu.
2) Cserkész segítségnyújtás. Száz kérdésben és feleletben ez a könyv tanácsot ad arra, hogy mit kell a cserkésznek baleset, vagy rosszullet esetén tenni. 8 leu.

3) Farkas: A tábortűz üzen. 5 képmelléklettel 12 leu. Cserkészbeszélések.

4) Térképismeretek. 24 képpel 12 leu. Nemcsak a térképolvasás titkaiba vezet be, hanem megtanít vázlatkészítésre és azokra a módokra, amelyekkel szemmértékünket élesíthetjük.

5) Butzkó: Törvénytárgyazat. 12 leu. A cserkész-törvényeket ismerteti, amelyeknek ismerete nélkülözhetetlen ugy a vezető, mint a cserkész számára.

Figyelmeztetjük előfizetőinket, hogy ezekből a cserkészkönyvekből egyelőre igen kis mennyiséget kaptunk, miért is aki érdeklődik ezek iránt a könyvek iránt, rendelje azokat azonnal meg, mert hiszen az újabb küldeményre — Berlinből jönnek a könyvek — hosszú hetekig várakoznia kellene.

A debreceni csizma.

Irtá: CSÜRÖS EMILIA.

Ez a történet még akkor történt, amikor a repülőgépről még csak álmodni sem mertek az emberek. Vagy ha akadt valaki, aki álmodott róla és olyan oktondi volt, hogy el is mondta az álmát, hát bizony az ilyen embert hamarosan becsukták a bolondok házába. Mert úgy tartották akkor, — tiszta ésszel nem is lehet ám arra gondolni, hogy valaki gépre üljön, oszt hip-hop, felkaptasson vele a felhők közé. Már pedig bolond embernek a bolondok házában a helye.

Az utazás sem ment ám akkor prüszkölő, pöfögő vasszörnyetegen, mert a király megengedte kegyes szívvvel minden egyes polgárának, hogy gyalog járhat, ha kocsija nincsen. Hát nem is történt akkoriban kisiklás meg összeütközés, de mégcsak egy fia hid sem szakadt le soha a vonat alatt, azon egyszerű okból, mert vonat sem volt. Talán akkoriban rengették a bölcsőjét azoknak a nagyészű mérnököknek, akik kitalálták a vasparipát, amivel keresztül-kasul szaludoztak nagyember korokban a világon.

Dehát nekünk semmi közünk a nagyészű mérnökökhöz, mert én egy pár igen érdekes debreceni csizmáról akarok beszélni. Még pedig olyan *egy pár* csizmáról, amely tulajdonképen *két pár* csizma volt. Hát ezt vegye be, akinek feje nem kóros!

Történt akkoriban, hogy csikorgó télben, egy vékony dongáju diákcsocka érkezett a füstös szalonnák városába. Hát hiszen csak a csufneve volt ez Debrecennek, mert ne gondoljátok ám, hogy szalonnával tartottak ott minden éhes, vékonypénzü diákok. Nem bizony. És különösen akkor nem, amikor az a tavaszikabátos ifju színházi próbákra járva recsegette a ropogósan csikorgó debreceni havat minden reggel.

Node, ha nem csurrant, csöppent. Valahogy csak volt. Korgó gyomorral lehet a legdusabb vacsorákról a legszebb verset írni, ha pedig az elképzelés is elfogyott, — kacagott a saját nyomorúságán. A mi szegény diákbárátunk nem sokra vitte a színpadi dicsőség terén. Sokkal magasabbra lobogó lángot oltott szívébe az Isten, — nem volt szabad megállnia a színészetnél. És bár ezt ő is tudta, érezte, — mégis csak fájt neki a hideg és az éhség.

Egyszer aztán szépszavu meghívást kapott, el kellett mennie Debrecenből. Örült a mi diákunk a meghívásnak, mint vak Laci a fél szemének. Kedves barátok, jóismerősök közé mindig szívesen megy az ember, hát még ha egy kis pénzmag szerzésre is van kilátás.

De az első öröm után szomoruan nézett végig elnyútt csizmáin. Bizony azok igen gyengén néztek ki. Még a fele utjáig sem tartanának ki gazdájuk lábán. Haj, haj! — Biz ez elég baj!

— No Sándor, — így vigasztalta magát, — ha most Garabonciás diák lennél, megnyergel-

néd a köpenyedet és ott lennél, ahol akarnál. Ostoba dolog, hogy nem vagy az! No de, ha rövid a kardod, told meg egy lépéssel! Lássuk azt a jobbik eszedet, mit tud kisütöni!

És hát nem azért volt Sándor diák a mi barátunk, akinek száz évvel a születése után az egész ország ünnepelte a nevét, születését, életét és korai szomorú halálát, — mert olyan dolgot talált ki, hogy... node várjunk sorára.

Ceruzát kapott elő és rajzolt egy pár gyönyörű sárga csizmát. De olyan akurátossággal, mintha fénykép lenne. Azután ugyanazt pontosan még egy papírra. Ezzel nyakába kanyarította köpenyét, egyik zsebébe az egyik rajzot, másikba a másikat és megindult a legközelebbi csizmadia mester műhelye felé.

Szíves szóval fogadta a mester és székkal kínálta meg. Sándor diák elmondta, hogy egy pár új csizmára volna szüksége és előhuzta a rajzot. Nagyon szeretné, ha a csizma pontosan ilyen lenne, sárga szattyanbőrből készítve. A mester mértéket vett és megígérte, hogy három nap múlva pontosan meg lesz a csizma. Sándor diák megadta a címét, hogy hova küldje a csizmát és illedelmesen elkészönt.

Ment, ment, éppen a város másik végére. Ott is lakott egy csizmadia, akinél Sándor a második rajz szerint rendelt egy pár csizmát, szintén sárga szattyanbőrből. Ez a mester, mivel távolabb lakott, négy nap múlva ígérte, hogy kész lesz.

Három nap múlva hozzák a remekbe készült sárga szattyan csizmát. Sándor diák örömmel és meglelégedéssel fogadja, de előbb fel akarja próbálni, nincs-e valami baja a belsejének. Hát bizony okos dolog is volt a próba, mert a bal csizma olyan irgalmatlanul szoritotta a lábát, hogy azonnal le kellett huznia. No, ezt legalább három napig sámfán kell tartani! — De csak a bal, mert a jobbnak semmi baja nincsen.

— Mondd meg a mesterednek, hogy három nap múlva érte jövök és akkor ki is fizetem, de addig jó nagy sámfára huzzátok, mert így nem bírom viselni.

Ment a kis csizmadia inas a szük bal csizmával, míg a jobb ottmaradt Sándor diáknál.

Másnap a másik mester küldte haza a csizmákat. Itt meg a jobb csizma szoritott éktelelenül, azt kellett három napra sámfára huzni, míg a bal ott maradt Sándornál.

Délután aztán, — hajrá — nyakába kerítette köpenyét, zsebébe verses füzetét és megindult árkon-bokron keresztül, a távoli város felé, ahová hívták, ahol várták. No, hiszen könnyű volt neki versenyre kelni a széllal, mert zsebet nem nagyon huzta le a tömérdek pénz

ellenben lábán vadonat új szattyán csizma büszkélkedett.

Egy néhány hét múlva Sándor diák újra Debrecenben volt. Tisztességtudóan köszöntött be a csizmadiamesterhez, akinél a bal csizma még mindig sámfán feszült. Sürgős elutazással mentegetőzött és kifizette a csizmát. Ugyanigy

tett a másik mesternél is, ahol meg a jobb csizma diszelgett a sámfán.

Délután aztán felhuzta a második pár új csizmát és úgy sétált végig büszkén Debrecen főutcáján. Meg is süvegelték az ismerősök illendőképpen: »Adjon Isten jó napot, Petőfi ur, hát hogy és mint szolgál a becses egészsége?»

Tamás érdeklődik.

(Beszélgetés a tengeri állatok színéről)

Tamás: A multkoriban azt magyaráztad nekem, hogy az állatok színe alkalmazkodik környezetükhöz. Jól emlékszem még arra is, milyen állatokat hoztál fel példának. A tigris és a párduc azért tarkák, mert a meleg vidékeken sokszínű az erdő és a mező. A jegesmedve fehér színe a hóhoz alkalmazkodik. A nyul színe is megfelel a szántóföldének, az oroszláné pedig a sivatagnak. Legjobban azon csodálkoztam, hogy a hidegebb vidékeken egyes állatoknak más színük van télen, mint nyáron. Télen fehérek, nyáron rozsdásak. Nagyon sokat gondolkodtam ezen az érdekes dolgon, de nem értem teljesen. Ha az állatok színe mindig a környezethez alkalmazkodik, miért nem kékeszöldek a tengeri állatok? Ha kékeszöldek volnának, nem lehetne őket könnyen megismerni a vízben.

Apa: Én nem mondtam azt, hogy az állatok színe minden egyes esetben alkalmazkodik a környezethez, csak annyit mondtam, hogy hamar kipusztulnának egyes fajok, ha színük nem védelmezné őket és nem alkalmazkodnék a környezethez. Az állatok színe nemcsak a menekülést, hanem a táplálékszerzést is megkönnyíti. Nagyon jó példákat láthatunk a tengeri állatok között. Itt néhány állatnak egyáltalán nincs színe.

Tamás: Ezt nem értem, apus. Csak nem azt akarod mondani, hogy láthatatlanok?

Apa: Majdnem láthatatlanok. Ha például nyugodtan fürdöl a tenger vizében és semmi rosszra nem gondolsz, egyszerre éles, csipő fájdalmat érezhetsz. Valami láthatatlan meduza dörzsölte hozzád nyulványait. Keresed, hogy mi bántott, de nem látsz semmit. Egyike a legkellemetlenebb érzéseknek. Mintha a mesebeli láthatatlan ember támadt volna rád. Csakhogy ennek a meduzának bűvös süvegre és bűvös sarukra sincs szüksége; megcsip és eltűnik. Ott maradsz bámuló arccal és vakarhatod a lábszáradat.

Tamás: Én azt hittem, hogy a meduzák színesek.

Apa: A meduzáknak nagyon sok fajtája van, némelyiknek gyönyörű a színe. De vannak színtelenek is. Ezeknek könnyű dolguk van. Ők látnak, ellenségeik nem látják őket. Érheti a fürdőző embert más kellemetlen meglepetés

is. Ha megunta az uszkálást és elindul sétálni a sekély vízben, igazán nem gondol rosszra. Egyszerre ijedten kapja fel a lábát, valami villamos ütés érte. Vagy rálépett egy rejtőzködő rájára, vagy közvetlen melléje lépett. A rája ellenséget vagy zsákmányt sejtett, elsütötte fegyverét. Ez nagyon ravasz kis állat. Nem szintelen, hát úgy segít magán, ahogy tud. Testének felső részét betakarja homokkal vagy kavicsal. Legalább megvan az embernek az az elégtétele, hogy a villamos ütés után megkeresheti és megbüntetheti. Nem is érdemel nagyobb büntetést. Igaz, hogy a váratlan villamos ütés nagyon kellemetlen, de az emberre nem veszélyes, sőt némelyeknek még használ is a kura. Hiszen, vannak beteg emberek, kiket villamossággal gyógyítanak.

Tamás: Én nem kérnék az ilyen villamoskurából ijedtemben nagyot kiáltanék. Meg se fogom ezt a szörnyeteget, mert bizonyára még egyszer meglőne. Az ember lábát valószínűleg halnak nézi, azért pazarolja rá a puskaport.

Apa: Nem puskaorról van szó, fiam, hanem valóságos villamos áramról. Ha kisebb állatokat ér vége van. A rája hozzáfoghat a lakmározáshoz. De eltértünk a láthatatlan állatoktól. Pedig népes család ez. A rákok között is több átlátszó van.

Tamás: Teljesen átlátszók?

Apa: Vannak teljesen átlátszók, mint az üveg. Ezért jogosan nevezik a szintelen állatokat üvegállatoknak. Annyira keresztül lehet rajtuk látni, hogy ha rátennél ilyen állatot a könyvedre, azért tovább olvashatnál. A vízben teljesen láthatatlan, a könyveden láthatnád ugyan, de keresztül is látnál rajta. Némelyik még ezzel az átlátszósággal sem elégszik meg. Van egy láthatatlan tengeri rák, amely kieszi burkából az elébe kerülő más láthatatlan állatokat és bőrükéből még egy bűvös köpenyt készít magának. Nem hiszem, hogy még átlátszóbbá akarná magát tenni, hanem valószínűleg félti a maga bőrét. Talán az is eszébe jut, hogy a hullámok így a bölcsőben jobban elringatják. Az is meglehet, hogy otthagya a bőrét, ha valamelyik ellensége neki fut és nem tud gyorsan menekülni. Véletlenül is neki uszhatik egy egy ragadozó. Esetleg a víz mozgása adja tudtára ellenségének, hogy zsákmány van a közelben.

Persze nem a saját bőrét áldozza fel. Szégyen a futás, de hasznos. Ha azonban nem feltétlenül szükséges, nem jön ki a hólyagból. A fiókái azonban kísértálnak és a hólyag tetején olykor olykor sütkéreznek.

De nem minden üvegállat ennyire átlátszó. Némelyik olyan mint a párával, vagy dérral borított ablaküveg. Ugy-e, nem ártana, ha mi is átlátszóknak lennénk olyankor, amikor valaki kerget bennünket. De nem az üvegállatok a legérdekesebbek. Vannak a tenger állatai között olyanok, melyek tetszés szerint változtathatják színüket. A kövek között leleselkedő polip színe egészen olyan, mint a szikladarabé. Ha azonban akarja, pillanatonként más és más színt vehet fel. Ha kifogják folyton változtathatja színét. Elég egyetlen érintése bőrének, hogy a színjátászás elkezdődjék. Sőt vannak olyan teremtmények is, melyeknek bőre még haláluk után is jó darabig színt játszik. Persze, kíváncsi vagy ennek az okára. A tudósok is kíváncsiak voltak sokáig, míg végre megtudták magyarázni. Szinte sajnálom elmondani, mert nagyon egyszerűnek fogod találni. Belevágtak a bőrbe és megvizsgálták a bőr alatt levő anyagot. Persze, nagyítóval. Azt vették észre, hogy a bőr alatti rétegben gömbölyded festékanyagok vannak egymástól bizonyos távolságra. Az állat ezeket a testékgömböket el tudja nyújtani néha egészen laposra is, hogy összeérjenek egymással. Néha nem nyomja egészen laposra. Más-más színárnyalat keletkezik minden esetben. Nagyszerű fegyver ez. Hiszed-e már, hogy a színvédekezésnél és támadásnál nagy és erős fegyver?

Tamás: Különös dolog jutott eszembe. Ha az üvegtestű állat elnyel egy rendes állatot, akkor azt lehet a gyomrában látni?

Apa: Bizony, ez az állat nem nyalakodhatnék. A mamája egyszerűen maga elé állítaná, ha gyanakodnék rá és belenézne gyomrába. A tagadás mit se használna. Az üvegtestű mamák azonban nem szigorúak. Annál figyelmesebben vizsgálják őket a tudósok. Nemcsak a gyomrukát nézik, hanem minden szervüknek a működését. Nagyon érdekes látvány ez, hiszen minden gépezet érdekes. Hát még egy eleven gépezet!

Tamás: Még mindig nem magyaráztad meg azt, miért olyan tarka színű sok tengeri állat?

Apa: A magyarázat nem olyan egyszerű mint gondolod. Te nem elégszel meg azzal, ha azt mondom, hogy a szín a védekezésre és élelemszerzésre eszközül szolgál. Elhinnéd ugyan nekem, ha ennyit mondanék is, de tudom, hogy végleg nem nyugszol meg, míg bizonyítékokat nem mondok. Ezért kissé mesziről kell kezdenem a magyarázatot.

Három csoportba oszthatjuk a tengeri állatokat. Vannak olyanok, melyek a felszínen élnek, vannak, melyek a fenéken a nagy mély-

ségekben és vannak végül olyanok is, melyek a középső részeken uszkálnak. Legjobban megfigyelhetjük a felszínen uszkáló állatokat. Ezeknek a színe ritkán üt el a környezettől. A környezettől nemcsak a vizet kell értenünk, hanem a tenger növényvilágát is. Az alkalmazkodás nemcsak az állat színében jelentkezik, hanem formájában is. Ezt már a szárazföldön is láthatjuk. Némely sáska egészen úgy látszik, mintha kis száraczka volna. Vannak lepkek is, melyek leveleknek látszanak. Éhes ellenségeiket megtévesztik. Az ember is csak akkor veszi őket észre, ha egészen közel megy hozzájuk. Néha még akkor sem. Csak akkor mozdul meg a kis száraczka, vagy falevél, ha megfogjuk. Ravaszok az ilyen kis állatkák is. Védik az életüket. Ugy látszik, nekik éppoly becses az életük, mint neked a tied. A tenger állatainál talán még gyakrabban látjuk a környezethez való alkalmazkodást.

A tenger felszíne alatt uszkáló állatoknál az uralkodó szín a vörös, narancs és a sárga. Ugy-e azt hinnéd, hogy ezeket az élénk színeket az ellenség mindjárt észreveszi. Észre is venné, ha a tenger felszínén uszkálnának. De abban a mélységben, ahol ők élnek, alig dereng valami fény. Ha az ellenség üzi őket, éppen úgy nem lát semmit, mintha üvegállatok volnának. Abban a világításban a zöldes-kék vízben ők színtelenek.

A mélységben sincs teljes sötétség. Felsőlről nem hatol ugyan be fény sugar, de kigyulnak a tenger lakóinak villamoslámpái. Bizonyára emlékszel még arra, hogy sok világító állat él a tengerben. Itt a legtöbb állat biborvörös. Az állatokból többnyire zöldes fény sugárzik ki. Ha a biborveres színt zöldes világítás melletti nézzük, feltűnő tulajdonságát elveszti. A látszólagos ríkitő szín sokszor menti meg az üldözött állat életét.

Tamás: Némelyik tengeri állatnak egészen különös formája van. Ha ránéz az ember, inkább virágnak nézné őket. Amikor a meduzát képen először láttam, azt hittem, hogy gomba. Olyan kalapja van egészen. Nyulványairól pedig azt gondoltam, hogy valószínűleg gyökerek. Szeretném tudni, látnak-e egyáltalán ezek a különös állatok.

Apa: Jó, hogy a meduzákat emlitted. Éppen velük kísérleteztek sokat a tudósok. Régebben a legtöbben azt állították, hogy nem látnak. Nem tudták azonban okát adni annak, hogy verőfényes időben miért gyülekeznek a tenger színére, ha a világosság iránt nincs érzék bennük. Más meduzafajok pedig a mélybe menekültek, ha sütött a nap. Vannak tehát közöttük fénykedvelő fajok és vannak olyanok, melyek nem szeretik az erős világosságot. Ha színeket nem is látnak, a fényt észre kell venniük. Egy tudós sokat kísérletezett velük s mindig azt vette észre, hogy bizonyos meduzafajokhoz tartozó állatok sietve mentek arra a helyre,

hová fényt vetített. Más állatokkal is kísérleteztek, hiszen alkalom bőven kínálkozik, mert több nagy városban tartanak tengervízben elfogott állatokat. Kísérletezés közben észrevették, hogy nem minden fény hat egyformán a különböző állatfajokra. Némelyek a kéket szeretik és a vörös fény elől menekülnek, mások a vöröstől sem irtóznak, végül sok menekül mindenféle színű fény elől.

Tamás: A különböző tengerekben másfajta állatok élnek?

Apa: Minthogy az állatok alkalmazkodnak környezetükhöz mindenütt legalább is egy kissé megváltoznak. De nagy eltérés ugyanolyan mélységű tengerekben nem igen van, mert a tengerek összeköttetésben vannak egymással. De azért mennél távolabbra esik egyik vidék a másiktól, annál eltérőbb az állatvilága. Nagy különbség van például a Vöröstenget és a Földközi tenger állatvilága között.

Tamás: De hisz azok nagyon közel vannak egymáshoz. Ismerem én a földrajzot. Ugy látszik, tréfálni akarsz velem.

Apa: A földrajzot ugyan ismered, de nagyon elhamarkodod néha azt, amit mondasz. Igen messze van ez a két tenger egymástól. Hónapokig, sőt némelyik állatnak évekig kellene

úsznia, hogy a Vörös-tengerből a Földközi tengerbe jusson. Csak nem képzeled, hogy kiszállnak a vízből és átsétálnak a szárazon. Nem is utolsó látvány volna. Azonnal odautaznék, hogy egy ilyen csodás karavánt megbámuljak. Még azt sem bánnám, ha a rájáktól egy kis villamos ütést, a meduzák nyulványaitól barátságos csalános simogatásokat és a rákaktól egy pár vágást kapnék.

Tamás: Igazad van, apus. Nem jutott hirtelen eszembe, hogy a Szuezi tengersizorost nem régen készítették. Most azonban már nem lehet nagy különbség a két tenger állatvilága között. Egyikből a másikba sétálhatnak.

Apa: Édes fiam, ma nincs szerencséd az okoskodásaidal. A Szuezi tengersizoros néhány méter mély. A felszínen élő állatok átsétálhatnak és át is sétálnak egyik tengerből a másikba, de a 100—200 méter mélységben, vagy még mélyebben élő állatok számára nincs tengersizoros. Ha azok át akarnának menni, továbbra is akadályokba ütköznek. A Földközi-tenger és Vörös-tenger állatvilága ezután is nagyon fog különbözni, legfeljebb a felszínen, vagy a felszín alatt pár méternyire ta. tőzkodó állatok között történik közeledés.

[Budapest.]

BCU Cluj / Central University Library Cluj Ispiláng.

— Mese. —

Írta és rajzolta: GULYÁS KÁROLY.

Bőjtnek derekán se igen hallotok zsirosabb hazugságot, mint amelyet az mondott, aki azt állította, hogy Ispilángnál szebbet látott valaha életében!

Ne higgyetek neki, mert olyan szépet, mint Ispiláng, még a színházban sem igen láthattok, amikor az egyiptomi sötétséget adják. Mert Ispiláng csakugyan olyan szép volt, mint az az ispilángi szép rózsaszál, amelyik harmatcsókban fürdik, napnak fodorodik. Haja olvasztott arany volt, orcája a kelő hajnal, ajakának pirossága bazsarózsa mosolygása, szemeinek meg a lángja, ha rád nézett, azt hihetted, ki sem bírhatod azt máma. A szava meg épen lágyan csengő volt Ispilángnak, ezüstnek csengése, méla gitárhangnak andalgó rengése, amikor kedve támadt danolni, akár virradt, akár se, hajnalban, hajnal előtt.

Egyszer hogy, hogy nem, mikor ott etette büszke, szép tartású, kajlanyaku hattyuít szép Ispiláng a kastély taván, csak elibe toppan egy aranyos kis galamb, ennivaló szép kis jószág, piros csőrében egy finom hajtású levél.

Hát elveszi tőle Ispiláng, az írást, meg is cirógatja a galambocskát, de még akkor láttatok volna, mi szép volt ez az ispilángi rózsza. Hogy is ne pirult volna el, mikor ezt olvasta a levélből:

*Belégabalyodtam
Gyönyörű szemedbe,
Piros két orcádba,
Édes szép lelkedbe,
Csókgyűrűbe fognám
Cseresznye ajakad,
Többet csókolgatnám,
Mint rózsát a harmat!*

Vajjon ki írhatott ilyen nagyon szépet, gondolkozott Ispiláng. Diák mesterember nem is igen merhette a szemét ő reá emelni, közelben, távolban nem ismert senki olyan ember fiát, aki ilyen tudott volna cselekedni, de a galambocska csak ott turbékolt körülötte, mintha választ várt volna az írásra. Csakhogy Ispiláng azt a csókgyűrűt sehogy se tudta hirtelen felejtetni, cukorszopó kis birsalmaszáját csókra csusorítva odatartotta hát a galambnak, az meg mintha megértette volna, belécsókolgt csakugyan abba a gyügyögő parányi kis szájába Ispilángnak, azzal elrepült, mintha ott se járt volna soha.

Bizony, azt se tudta hirtelen Ispiláng szegény sirjon-é vagy nevéssen, könnyes mosolygással ürgette-forgatta a levelet s aki benézett volna szemén keresztül a szive gyökerére ott rátalált volna záros rejtekére annak, hogy nagyon sokat tündődött ezen a szép íráson mind hiába ispilángi rózsza. Azt se tudta, mihez lásson, szaladjon-é, vagy megálljon. Elbeszélje a

nagy fáknak, hogy rázzák meg lombjaikat, sudar fenyők sugva, bugva bólingassák ágaikat, ha meglallják e nagy titkot, hogy hát ő levelet kapott, aztán kíváncsin kérdezzék, ki volt a levél írója! Ugy merült belé a boldogságba Ispiláng, mint fürdő kis madár a nábokba, édes dal repült át lelkén, mint lágy szellő a tó tükrén, csak annak nem volt tudója, ki volt a levél írója!

Kebelébe dugta hát az írást nagy boldogan és futott az öreg Varizsa nénihez, hogy valami képen járjon utána, ki az, aki azt a csókkarikás írást cselekedte. De azt is a lelkére kötötte Varizsa nénjének, hogy el ne árulja valahogy édes apjának, az öreg Nünü királynak, ugyanis eleget busul az felesége halálán, aki az Ispiláng anyja volt szegény. Az öreg Varizsa nem is sokat teketóriázott. Hamar tüzet rakatott, laboda fűt, zsályát, cicfarkkórót nagyot, oltott kapornyakot, ennek tetejébe pen etefüvet dobott, parázon sült kását, amit összekapott, mind belé dobálta, belé a nagy üstbe, ahol mindezt főzte, kutyuulta, kavarta, megint lefőlözte. Amikor a gőze mindennek már felfelé szállott, akkor vén Varizsa haja égnek állott és szép Ispilángnak ilyen formát mondott.

— Aki néked azt a szép írást küldötte, az nem földi anyának, tündérnek szülötte, deli szép szál legény, kinek nincsen párja, mégis boldogtalan, mert nyelvének zárja megrontójánál van, az azt ki nem adja, csak hogyha valaki életét

ott hagyja zálogba a kulcsért, amivel felnyissa nyelvének a zárját derék Birizdónak, mert így hívják őtet, jegyezd meg magadnak!

Na hát egyéb se kellett szegény szép Ispilángnak, mint hogy ezt megtudta, hogy az ő csókgyűrűs, karikás levélírója beszélni nem tud!

Pedig mi szépet tudott róla mondani Varizsa néne, hogy holló a haja, égszinkék a szeme derék Birizdónak, a termete olyan, mint havasi fenyő, nála nincs erősebb, hiresebb fanyövő, csak mikor megszólal, nem érteni hangját, el se hiszi senki, hogy selypit, mint kiált. Varizsa egyszer hallotta, amikor azt akarta danolni Birizdó hogy:

*Nem házasodom meg soha,
Nem leszek asszony bolondja,
Mert hogy engem asszony
Egreciroztasson,
Olyan nincs a sifonérba!*

osztán így dalolta szegény:

*Nem jázaszodom med soa,
Mem jeszet asszon polontya,
Mejt hoty enkem asszony
ejgzecejoztasson,
Oan nincz a szifonéba!*

Máskor meg azt akarta dalolni, hogy:

*Recece, én vagyok a kapitány,
Recece, én járok a paripán*

ezt meg így fujta, hogy:

*Jetete, én vatyok a japitán,
Jetete, én jájót a pajipán!*

Hát roppant elbusult Ispiláng, hogy ezeket hallotta és rögtön megparancsolta Varizsának, hogy: kóriándrum-bogándrum, de neki segítsen a Birizdó nyelvének a zárját feloldani, rögtön induljon el a Birizdó nyelve kulcsát megkeresni, mert különben atyjával, az öreg Nünü királlyal seprüzteti ki az országból!

— Jaj leikem szép királykisasszonykám, Ispilángi rózsám, inkább barackmagba harapok, vagy répa, retek, mogyoró kerüljön a fogamra, meg a fogam helyére, — könyörgött a vén Varizsa néne, — csak ilyen lehetetlen dolgot ne kívánj tőlem, hiszen az életemet kell otthagyni zálogba azért a kulcsért, ha elakarom hozni abból a tündérkertből, amelyikbe az el van rejtve!

— Egy életed, egy haláloed, ha azt az utat megjáród verből lesz veretlen, vagy szavam lesz kegyetlen, megmondom a királynak, füstre tétesen még holnap! — mondta Ispiláng.

— Hiszen én lótok, futok, semhogy füstön száradjon a bőröm, ijedt meg Varizsa az Ispiláng fenyegetésétől, csak épen ezt a tengerlépő, szőrevesztett bocskoromat kötöm fel, vasfejkötőmet bogozom meg az államon meg a cirbolya-fenyő seprümre ülök fel!

— Ugy igyekezzél, parancsolta néki Ispiláng, hogy időnap előtt itthon légy, se heti, se hava ne legyen járásodnak!

Varizsa itt, Varizsa ott nagyhamar füstnek eresztette a gondját, el is hordia mindet gondosan a szél, azzal fel a cirbolya fenyő seprü

nyélre és vágatott a gondjai után szelek szárnyán, hogy csak úgy szédült belé a feje, csak úgy tántorgott a lelőgő lábai a friss mozgásban.

Tudom, hogy a nyelvem kiszáradna, ha mindent elmondanék a Varizsa mama repüléséről, de hát csendes időben szélvészt ki kívánna, világfutó bolondjává ki lenne akkor, ha Varizsa se. Biz ő egy két szempislogatás alatt már ott volt az öreg Tralatiromnál, aki Tralalának volt a szomszédja, de még milyen jó szomszédja. Tralatirom ha átkiáltotta Tralalának a kerítésen, hogy: ma van hideglelő napom: Tralala vissza kiáltotta, hogy, fujj belé háromszor abba a lyukba, ahová bébujt az ürge, mindjárt elmulik! Ellenben, ha Tralala kiabált által Tralatiromhoz, hogy: bokros a foglalatosságom, csergő récém etetése, nyaktekercs egyengetése, csűröm, csordám, cse-tepatém, nem segínél rajtam, ecsém? Erre Tralatirom csak ennyit mondott, hogy: asztalon hált kalappal borítsd be az egész mindenséget, csendes lesz a lelked.

Hát így éltek ők, a két jó szomszéd, egyben haragudtak, másban meg nem férték egymástól, de a jókedvivel se Tralatirom nem birt soha, se Tralala, egyiksem.

Na most Varizsa néném melyik szerencse nyomorékjához szólasz be, melyik természet csufjához a kettő közül, hogy megmondják neked a Birizdó nyelve zárjához vezető utat! De hát nem azért volt ő Varizsa, hogy fel ne találta volna magát. Odaállott a kerítés tetejére, amikor innen Tralatirom, tulnan meg Tralala kiabált és rájuk mordult nagy hangon Varizsa: se gazda, se szivesség, se bor, se buza, se békesség, ilyen fekete a ti kenyeretek, amilyenek én az árnyékát látom, két csuf macskapára, nem is tudnátok megmondani, merre a Birizdó nyelvének a zárja, merre van elrejtve?

Hát erre a szóra csak megtorpant Tralatirom is meg Tralala is. Ilyesmit még ők nem hallottak, ilyen szivdobbantó vádat meg se forgattak volna a fejükben! Hogy ők meg ne tudnák mondani, merre lakik az a varázsló, az a tündér, az a vajákos, aki a Birizdó nyelve zárát lekötve tartja, inkább kössék hátra a kezüket, fogadták mindketten, ugyanis megmutatják, merre az ut, le is, fel is ennek a vén csoroszlya Varizsának, csak egyszer szabaduljanak tőle! Volt nekik maguknak is elég bajuk egymással, nem-hogy még Varizsát is ott lássák ujjab bajnak maguk közt. Még ugyan törték, marták egymást, hogy melyik mutassa meg az utat, ahol Emölcső lakik, akinél a Birizdó nyelve lakatja van.

Hát Varizsának se kellett egyéb, felszer-számozta újra a seprőnyelet, vassejkiötőjét a fejére álladzóval felcsatolta, tengerlépő papucsait a lábára felrántotta s osztán aló, uccu neki az Emölcső birodalmának, vágatott, de mint a szélvész. Hát sok küszöböt koptatott már a Varizsa néne háta vége, sok kócos madzagot nyalt már mézes nadragulya helyett az ő nyelvcskéje, de minden szőr akkor mállott le mégis a nyelve

hegyiről Varizsának, amikor elbámult az Emölcső tündérkertjének láttára! Bizony már én tudom, hogy későn keltem ahoz, hogy mindazt leírjam, amit Varizsa úgy látott, mint most, de hát ahogy asszufa mellett csak elég a nyers is, Varizsa se tudta, merre pillantsa a szemit, hogy hol lobban nagyobb gyönyörűség körülötte, mellette, ahogy bébotorkált ebbe a tündérszép kertbe. Tán még Horhályon se látni annyi szépet, ami itt volt, pedig ott fogják az aranyhalat, a horhág, i nagy hid alatt, aminek ébenfából van még a vaskarikája is, — amitől osztán Varizsa úgy sirt, úgy riit örömében, hogy újra viszontlátta, de úgy kesergett, hogy orcáján a könny pergett széles jó kedvében, aztán fejét földre szegte, egy szót sem szólt, úgy tettezte magát, mintha éppen megnémult volna örömében, jó kedvében

Szerencséjére éppen arra sétált Emölcső. Smaragdós, gyémántos, rubintos volt minden túskebokra a kertjének, osztán olyan vakítóan csillogott ez a sok átabota minden ott derűre, borura, hogyha Emölcső rá nem szól Varizsára, hát biz ő a boldogtalan észre nem veszi azt a még nagyobb fényességet, ami Emölcsőről áradt széjjel a kertben. Mert igazi tündérkisasszony volt ám Emölcső. Még lecsferdi nyelven se tudnám elmondani a szépségét, legfeljebb ha Va-

rizza tódítaná mit látott, amikor Emölcső a tyuk-szemére hágott! Jó, hogy el nem felejtette, amiért küldték, de valahogy kikecmeregte az Ispiláng óhaját.

— Hát aztán te ördögök nagyanyja, mondta a gyönyörű Emölcső Varizsának, te hagynád itt a magad rongy életét a Birizdó nyelve zárjáért cserébe? Inkább lakatostul, kulcsostul odaadom neked a Birizdó nyelve zárját, csak hordd el innen magad egyelőre, kétketőre egymásután! Azzal egy nagy tollas kulcsot, szakállas zárat dobott oda Varizsának és úgy eltűnt onnan Emölcső, mintha éppen a föld nyelte volna el.

Varizsa is megtapogatta magát legelőször, meg bizony, hogy él-e még, nem sülyedt é el ő is a földnek feneketlen feketeségébe. Nem bánta már, akárhogy leszólta, pocskondiázta Emölcső, csakhogy egyszer újra felszállhatott vafejlkötőjével, nyírfaseprűjével, tengerlépő papucsával, nagy szakállas meg héttollas kulcsukával! Most már Birizdóhoz igyekezett. Bizony, szegény Birizdó akkor is csak úgy beszélt, hogy Varizsa is alig

értette, amikor azt mondta, hogy: edetem, bedetem, bitt-matt, löle! Persze azt akarta mondani, hogy: egyetem, begyetem, bikk-makk, löre... Varizsa belészólt: csak előre, csak előre! Birizdó hátrafordul, meglátja a nagyszakállas, héttollas kulcsot a Varizsa keze közt. Egyszerre felkiált, de máris érthetően: tyűh, a jégenkopogóját Emölcső nénémnek, utánam küldte hát nyelvemnek bezzegjét, amit akkor hagytam nála zálogban, amikor a békanyuzó késem köszöreléséért nem tudtam fizetni! Azzal hármat kanyarított Birizdó a lakat meg a nyelve közt, Varizsa meg kétszer fordult előre fel kerekén el a levegőbe és máris megjött a szép szava az eddig bánatos Birizdónak. Nem volt többé búsan búgó bús gerlice búbánatos babája, hanem lett a szép Ispiláng hőtigg való hű párja. Szóval szebben mondta mondókáját, még sokkal különbül, mint ahogy írta volt, de a szép verseit azért csak eltették emlékebe, lyukas kemencébe, onnan szedték elő, amikor nem volt egyéb unalmuk. Ti is meghallgattatok volna, tudom.

Egetvivő György diák.

Regény a tizenhetedik századból.

— Irta: LIGETI ERNŐ. —

IX.

Ismét a már jól ismert buvóhelyen vagyunk. A kisdíjakok megbeszélésük szerint összeültek, hogy valamit határozzanak György kiszöktetése dolgában. Azóta teljes huszonnégy óra repült el, de nem igen lettek okosabbak. Egyik kalandos terv a másik után bukkant fel, kezdve az őrlaitatásától, egészen a fegyveres betörésig. Elméletben minden terv tetszetős volt, de gyakorlatban való végrehajtására egyik sem vállalkozott.

— Gyűljünk össze, indítványozta Laci, holnap ismét, mert erősen meg kell fontolni a dolgot.

— Vagy most, vagy soha! Az okoskodás a tett halála, vetette közbe Tarbélyosi.

— Ugy van! — lángolt fel a mindig vállalkozó Kis Pali arca. Amíg valamiben meg nem állapodunk, nem távozzunk el innét.

Ismét megindultak a tervelgetések. Farnos Lacinak okos gondolata támadt.

— Tisztában kell lennünk azzal, hogy mi e dologban nem sokat csinálhatunk. Miért éppen mi hajtsuk végre a szöktetést? Hajtsa végre György! Tisztelettel javaslom a szövetségnek, hogy csempésszünk be vésőszerszámot, a többit bizzuk csak Györgyre.

A terv, a legnagyobb tetszésre talált. A vésőszerszám, annak rendje és módja szerint, becsempéztetett és a kísértő cédulán megíratott, hogy éjjel egy két óra között, a szövetségesek Györgyöt várni fogják a találkozó helyen és ott eldől a többi tennivaló.

Ebédidőtől éjfélig György el is végezte a szunyogháló felfeszítését és néhány vasrács felnyitását. Éjfélkor még egy bucsupillantást vetett szenvedéseinek tanyájára és nagy ügyesen kiskiklott az ablakon, hogy még a sarokban szunyadozó pók sem vette észre, hogy »játársó társa« hűtlenül elhagyá. Ha nem kellett volna, még a kollegium nagy kertjében is a csendet őrizni, heted-hétországgra szóló üdvrivalgás fogadta volna Györgyöt, amikor szinte könnyesen beállított a találkozó helyre. Sorra ölelte őket és nagy busan a következőket mondá:

— Fiuk, ne is próbáljatok visszatartani. Számot vettem magammal: Nincs maradásom. Nyugtalan a vérem. Talán most megkegyelmeztetek volna, de holnap újra kitör belőlem nyugtalan természetem. Az iskola törvényeit nem tudom betartani, az esztendő végét nem tudom kivárni. Én magam tudom a legjobban, mennyi sok minden van a rovásomon. Nem is vagyok tán diáknak való. Elégedetlen, lázadó természet vagyok. A diák nyelvet is utálok. Már én csak a magam paraszti nyelvét szeretném hallani az egész földkerekségen. Ilyen az én vérem. Szüntelen lázadozik, szüntelen viaskodik az ég-gel. Most még szépszerivel elballaghatok. De holnap — már én mindig csak a holnapban élek — valami olyasmit követhetnék el, amiért még nyilvánosan is elnászpágnának. Ezt már nem várom ki. Fel is út, le is út!

— Ne hagyj itt minket, kulcsolta át nyakát Laci.

— Fáj, fáj a szívem, hogy el kell mennem, mert sok minden van, ami ide huzzon.

Kis Palinak azonnal a rózsá jutott az eszébe.

— Hova megyek? Éjt, napot nyeregben, mit tudom. Talán a haramiák között halljátok hiremet. De akárhova is vinne utam, mindéiq jó cimborátok maradok. Igérjétek meg ti is nekem.

— Természetes. Hiszen a szerződés is ... György elmosolyodott.

— A szerződés! Nem irott betű, hanem szivbéli betű, amit nem mulaszt el az idő. A szivetek ígérését akarom, hogy megőrzitek emlékemet. Igérjétek meg, hogy mindig megőrzitek a diákbecsületet. Igérjétek meg, hogy az utolsó óráig jó magyarok maradtok.

Erre aztán igazán megmozdult Kis Pali szive alatt a rózsá. A fiuk könyeztek. Farnos Laci átölelve tartotta kezével a bátyja nyakát. Tarbélyosi csak szipákolt, nem tudott szóhoz jutni. Kis Pali tartotta magát a legerősebben.

— Gyerünk fiuk, mert mindjárt hajnalodik. Búcsuztassuk el a távozó diákokat. És ment a diák végképen, minden puskaropogás és dobszó nélkül. Keresztjétek mentek vele a fiuk. Mégegyszer megölelték egymást és akkor Kis Pali György tenyerébe csusztatá a rózsát.

— Ő küldi. Neked küldi.

Mire György felocsudott volna, Pali már messze szaladt, el a országuton s a tornyosodó porfelhőben eltűntek egymás szeme elől.

II. RÉSZ.

Küzködések és barangolások.

Közben kerek 3 esztendő telt el, a kolozsvári diákok felcseperedtek, kijárták az iskolát. Elérkezett a pályaválasztás és a bucsuzkodás ideje. Farnos Laci ott maradt a főiskolán: professzornak készül. Az utóbbi három évben megemberelte magát, ő volt a kollegium mintadiákja. Szép szál ember kanyarodott ki Tarbélyosi Lászlóból, aki papi pályára szánta magát. Szabadszállási István oskolamester uram, a híres-neves felsőbányai főiskolában, Felsőbányára ajánlotta segédlekipásztornak. Örült Tarbélyosi felette, mert ime Kis Pált is jó sorsa erre a vidékre vitte és így a két jóbarát még hosszú ideig együtt lesz.

De hogy is történt a dolog Kis Pállal? Fületelky uram, amikor Kis Pál iskoláit elvégezte, elővette a fiut és a lelkére beszélt.

— Anyai ágon rokonom volnál, mondotta, s szivemen fekszik, hogy embernyi ember legyen belőled. Hagyd ott a betűragást! A világnak csak rosszat tesz a sok tudomány. Van nekem a Fekete hegyben egy aranybányám. Menj oda öcsém, aknázzátok ki. Ha jól viseled magad, neked is szakítok egy részt a hegyoldalból.

Kis Pál vakarta a fejét. Érzései őt is a tudomány művelése felé vontatták, de ez esetben el kellett volna mennie Kolozsvárról. Már pedig távozni Margit közeléből — éppen ez fáj neki. Ellenben, ha kedvet kap a bányász-mesterségre, módja lesz Margittal találkozni minden nyáron, mert Margit a nyarat a családi birtokon tölti. Belecsapott hát Fületelky tenyerébe, elfogadta az ajánlatot.

Felsőbánya szép hely volt már akkor is. Pedig mely sokat kellett e kis városkának túrnie, szenvednie! Szili Achmed pasának elhíresztelték, hogy a bányavárosokban még a tehenekből is aranyat fejnek és jött is már seregével, hogy rátegye a bányák érceire a kezét. Alig szabadultak meg a bányavárosok a török uralomtól, iszonyatos válságdíjak árán, már jöttek a lengyel hadak s összelopkodták a kincseket. Azután a megszálló osztrák csapatok és a német darabontok városőrző munkájában sem volt köszönet. S ami még megmaradt a sok rablott kincsből, azt hadisarc-ként elvitte Lipót császár fullajtárja, a véres emlékü, kegyetlen Karaffa.

De a város hihetetlen életerővel pattintott vissza magáról minden támadást. Az elszegényedett városnak saját polgárai siettek a segítségére. Mindenki sietett szerény erejével helyrehozni a városon. Kis Pálnak, amikor megtelepedett a városban, látnia kellett, hogy körülötte a diadalmas építő munka dandárjai dolgoznak s a munka szédülete őt, a fiatal, töretlen erőt is magával rántotta.

— Ott a bánya, mondották neki, tessék neki gyürkőzni és dolgozni.

Kis Pál nagyot sóhajtott.

— Könnyű azt mondani, de nehéz megcselekedni.

De másnap reggel, amikor a bányász kolomp a leszállani kész bányászokat összegyűjté reggeli imára, Kis Pál alázattal mondotta utána a bányászoknak a Megváltó keresztye előtt az imát: »A véletlen és készületlen halált távoztasd el tőlünk, vezérelj bennünket az elrejtett kincsekre!«

Kis Pál lassankint megismerkedett a bányamélység titkaival. Láta, hogy a hegyoldalok mint sülyednek s az egymástól elválasztott sziklák ismét az egyesülést keresik. Folyók szakadnak be az üregekbe. Kisérteties odukból gázok s mérges párák leselkednek. A mély akna pillanatnyi halállal fenyeget. Nincs nap, csak sár, kő, moha, kristályos kvarcok és a sziklákban ércek vörös, kék, ezüstös erei.

S a néma, fáradságos emberi munka mindenütt.

Lassankint megismerkedett a bányák érceivel. Felismerte az aranyeret. S szempillantás alatt átlátta, hogy pusztá-e a kő s hogy van-e benne érc és hogy melyik kő tartalmaz aranyat vagy ezüstöt. Otthonosan járta már a Laufot, a bánya menetét, amely mindig a tellérek irányát mutatja. S kezdte megbecsülni az aranyat, amelyhez oly nehezen juthat el az emberi munka és erő kifejtés.

[Folytatása következik.]

LEGSZEBB LEGJOBB LEGOLCSÓBB	KLISÉKET
a kolozsvári <i>M i n e r v a</i> R.-T. cinkográfiai műintézete készíti.	
Megrendeléseket felvesz a központi iroda	CLUJ—KOLOZSVÁR Str. Regina Maria 1.

A Fecske.

— Diákkori emlék. —

Írta: BENEDEK ELEK.

Fenn a Kálvária-dombon kilencet kongott a pápista templom toronyórája. A kálómista templom órája is rákezdett abban a minutában, ahogy a pápista kollegája elhallgatott.

A kollegium nehéz vaskapuja nagyot döndült. Döndülése felhatolt a felső emeletre, megreszkettek az ablakok, ajtók, hallottam, mint fordul a mázsányi kulcs egyet, kettőt, nekem — utoljára. Tíz álló esztendeig hallottam ezt a döndülést, ezt a csikordulást (mintha csak fájt volna annak az élettelen vastömegnek a mi fogságunk) s úgy megszoktam, úgy megszerettem, hogy néha napján visszasír a szívem utána. Végezvén nagy nehéz munkát, csak most látom, hogy voltaképpen ma vagyok a rab, amikor a komoly életpálya csukja rám nehéz vasajtóját, míg az a vasból való vaskapu csak azért búsított meg egy hónapra, hogy két annyi időre szerezze meg a legnagyobb boldogságot, melynek neve: szabadság, diáknyelven: vakáció.

Bizonyosan úgy van azzal minden gyermek, minden ifju, legyen jó, vagy rossz diák, hogy az utolsó éjen, melyre a vakáció rózsapiros hajnala virrad föl, nem jön szemére álom. Becsukja szemét, fejére huzza takaróját, még hortyogni is kezd, hogy megcsalja magát, mindehiába. Izgatottan hánykolódik a szalmazsákon, mely eddig puha bársonynál puhább volt s édes álomba szenderült, mielőtt a közös hálószoba mesemondója csak az óperenciás tengerig is vihette volna a szerencepróbáló szegény legényt.

Rostélyos ablakunk kinyílt az utcára. Időnként egy egy szekér dőcögött végig a hepehupás kövezeten. Ah, minden szekérezőjre hogy megdobbant a szívem! Most csengettyűszót hallok. Mind közelebb, közelebb jön, élesebb lesz a csengése. A Fecske! A Fecske! Ez az én kedves lovam, ez az ő csengettyűje. Ilyen hangu csak egy van az egész megyében, talán az egész országban. Aztán ismerem a Fecske fejezhordozását. Szép lassan, méltóságosan léptet, fenhordja a fejét, a vastag, hosszú sörényűt, a csengettyűt csak minutánként cseng egyet, mintha takarékoskodnék hangjával a nemes állat; majd hirtelen lármás kedve kerekedik, tüszköl, hatalmasan megrázza fejét, éppen amikor a kollegium mellett halad el, mintha jelentené: itt vagyok kicsi gazdám, holnap haza röpitlek! Hozom a nagy gazdám, holnap ott lesz az egzámeneden... Vigyázz! A holnapi naptól függ, milyen kedvünk lesz a nyáron.

Szegény Fecske! Tíz esztendeig hordoztál oda vissza. Minden esztendőben tizszer tetted meg az utat, egy napi járót, én érettem. Ötvenszer dőcögöttél ki velem kelleetlenül a szülei ház udvaráról, ugyanannyiszor röpitettél vissza édes anyám ölelő karjába. Szerét-számát nem tudom,

hány társad dült ki oldalad mellől ebben az ide-oda repülésben. S hajh, te is megkaptad a vakációt, melyet nem követ többé »diligencia«! Azt írják hazulról: kedves lovad, a Fecske, mely végigjárta veled a kollegiumot, elpusztult... Hát ő bizony »végig járta velem« és sem én, sem ő nem bántuk meg azt az ezer mértföldet, mit együtt tettünk meg hidegben, melegben, vízben, sárban, de mindig fiatalos jókedvvel.

Akinek volt Fecskéje, nem nevet rajtam, ha megvallom, hogy könnyeztem az én Fecském halála hírére. De még akkor is megeredtek azok a jótevők, nehéz szívek nehézségét megkönnyítő könnyek, amikor utoljára hallottam az ablak alatt megcsendülni azt a csengettyűt, mely tiz esztendeig mindig egyformán csengett a fülemnek. Az első percben zavaros képpé gomolyodott össze tiz esztendő bújja, öröme, a holnapi nap izgalma, aztán az édesanya csókja, ölelése, az örömkönnye, egy hosszú nyár gondtalan élete s rá egy terhes gondolat: mit kezdünk, »ha a fecske (az igazi) utra kél«.

Amikor a csengettyű utolsó »akkordjai« is elhangzott s lelki szemeimmel látom a kocsit a vendéglős udvarában, rendezni kezdtem a zürzavaros képet. Kínos éjszaka. Nem az az izgalmasságában boldog éj, amikor reggel csak arra kelünk, hogy rohanjunk ki a városba, fel a kocsira és: gyi haza! Tíz mértföld messziségből látjuk füstölögni »édes anyánk kunyhóját«, azok a jóságos gyöngéd kezek sütnek, főznek s szívrepesve vár a legjobb, legszeretőbb anyja mindenféle jóval. Ah, de édes érzés lehet — jó diáknak lenni!

A vizsga pompásan sikerült. Vivát vakáció! Örömben sirva borultam a Fecske nyakába.

— Édes jó lovam, vigy haza mégegyszer az édesanyámhoz!

Az okos állat rám nézett. Azt olvastam ki a szeméből: viszlek, viszlek, kicsi gazdám.

... Akinek volt Fecskéje, nem nevet rajtam, ha megvallom, hogy könnyeztem az én Fecském halála hírére...

(Kisbaczon.)

MINDENKIHEZ! A Cimborának megbízottjai Nagyvárádon Bihar! Józset nyug. postafelügyelő, Arany János-u. 4. Kolozsvárott Lloyd Express hirdetési iroda, Str. Memorandumului 24. A Cimborá fenti megbízottjainál hátralékos előfizetési díjaitokat befizethetitek és ugyane megbízottaknál új előfizetőink megrendelhetik a lapot. Megbízottaink közlik velünk esetleges panaszaitokat és kívánságaitokat is.

FEJTŐRŐ.

A sorsolásban való részvételre egy rejtvény megfejtése is jogosit!

A rejtvény megfejtését, a megfejtők és nyertesek névsorát egyszerre, a megfejtést követő hónap végén közlöm!

A megfejtések beküldésének határideje a hónap 10-ik napja.

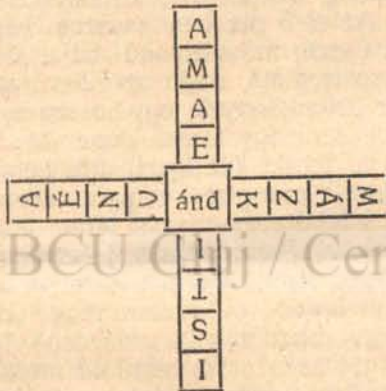
Névrejtvény.

— Beküldte: Nussbächer Nuei. —

Orsova, Szeben, Iklód, Ulm, Kolozsvár,
Resica, Kaposvár,
Rotterdam, Ilva, Marosujvár, Sármás.
Ha e nevek kezdőbetűit helyesen összerakjuk, egy híres
utazó nevét kapjuk.

Szélmalom-rejtvény.

— Beküldte: Varga Árpád. —

Névrejtvény.

— Beküldte: Klein Annus. —

Béla, Cica, Duci, Ernő, Rózsa, Emma,
Nándor, Evelin.

Megfejtése egy nagy magyar város.

Pótlórejtvény.

— Beküldte: Dávid Miklós. —

— ab	— áz
— ák	— ma
— kra	— or
— ul	— égy
— tal	— ra
	— ip

E szavak kezdőbetűi felülről lefelé egy
hadvezér nevét adják.

Névrejtvény.

— Beküldte: Kálmán Mária. —

István, Endre, Gábor, Károly, Nándor, Péter
A kezdőbetűk helyesen összerakva egy ázsiai várost adnak

Betűrejtvény.

— Beküldte: Sólyom Judit. —

S S S

S S S 23485

S S S

Kiadó bácsi postája belföldi előfizetőihez.

Mandel Magda Targul-Mureş. Előfizetési díja ez év február 1-én lejárt. Kérjük, hogy a hátralékát és előfizetési díját f. évi szeptember hó 30-ig, összesen 180 lelt hozzánk beküldeni sziveskedjék. — Resch Viktor címén Dán Lenke és Bözsi Ditrău. Közzöljük velünk pontos címüket (utca, házszám), mert lappéldányaik mind visszajönnek. — Vermes Kató Dicsőszenimárton. Az előfizetése június 7-én járt le. — Heller Olga Arad. Előfizetése július 1-én lejárt. — Resch Péter Vulcan. Miért küldi a lapokat vissza? Értésítést kérünk.

Kiadó bácsi postája külföldi előfizetőihez.

Silberstein Sanyi Munkacevo. Az átutalt 30 ck-át megkaptuk. Előfizetési díja f. évi október hó 1-ig ki van egyenlítve.

FÜRDŐSZAPPAN

világos

SIR O GYERMEK?

Miért nem
HASZNÁL

HÖFER

gyermek-
hintőport és

HÖFER

gyermekkrém?
Lloyd 3312

Elek nagyapó üzeni:

Minden levél s így a rejtvénymegfejtés is egyenesen Elek nagyapó címére: Kisláczon, (Bafanii Mici) u. p. Nagybaczon, (Bafanii Mare) Háromszék megye (Jud. Treiscaune) küldendő, akkor idejében kaptok választ. A levélírás egyik fontos szabálya, hogy benne legyen a levélben: hol kelt, melyik évben s melyik hónap hányadikán!

ELEK NAPJÁN IS, éppen mint pünkösdi ünnepén nagy sereg dalos madár röpkedett a kertemben: csupa jókívánságot hoztak nekem az én kedves unokáimtól. Együtt-ten köszöndöm a figyelmességet az irántam való szeretet megható nyilvánulását, másként nevekkel telnek meg ez a szám. De jött mostanában egy kedvelenítő levél is: panaszoja a kiadóbacsi, hogy rengeteg nagy összegű előfizetési hátraiék van kint s ez sok gondot okoz neki, mert a papírost, a nyomdai munkát, a rajzokat, azok sokszorosítását, a munkatársak tiszteletdíjait pontosan kell fizetnie, ez pedig csak úgy lehetséges, ha az előfizetést ti is pontosan utjátok meg. Úgy látom, ott van a baj gyökere, hogy nem tartjátok számon: mikor és meddig fizettek e. Ézen könnyű segíteni. Mindnyájatoknak van egy kis jegyzőkönyvecskéje: ebbe azután j gyé zétek fel a előfizetés díjat. Ezzel is rendezh s otkot, mint ahogy megszoktatok a levélírás fontos szabálya. Ne feledjétek: rend a dolgok lelke — *Rosenberg Ottó Nagyvárád.* Örömmel látom, hogy jól töltöd a vakációt, jársz az uszodába s így majd ismét jókedved s friss erővel fogod folytatni a tanulást a Lyceum első osztályában. — *Nemes Béla és Zolt Máramarosiget.* Jól idejében postára tettétek azt a kedves kis képet, amelyen egy kisfiú és egy kisleányka rózsabokrétát hoz nagyapónak a nevenapjára, meg is érkezett idejében, amit így is csudálom, hogy ily lassan cammog a posta. Köszönet a kedves figyelemért — *Kovács Irma — Zsigetfalva, Temesmegye.* Felírásulint hazajöve a fürdésről, az volt az első dolgom, hogy írj nekem s megkérj, hogy küldessek mutatványszámot egyik kis barátomnak. A kiadóbacsi elküldi a mutatványszámot s egyben intézkedtem, hogy a Vasárnapi Újságból is küldjenek mutatványszámot a te címre. — *Kaupert Margitka Lupény.* Mind a három rejtvény jó, csak az a baj, hogy mind a három régi jó ismerős. Egy szépen és értelmesen ír, hogy tőled joggal lehet várni egészen új rejtvényt s hiszem is, hogy kapok. — *Erdélyi Jolánka, Bözsike és Ilonka Tarlungeni, Brassó-megye.* Elfeleltém Tarlungeni magyar nevet, következő leveletekben közöljétek velem. Örvendek, hogy a vizsga új jól sikerült. Rejtvényetek közül a pótlórejtvény sorsa kerül. — *Gáman Sándor és Jolán Szekes.* Úgy látom, hasznosan és kellemesen töltöd a nyári vakációt, mert az irató munkásoknak te viszed ki az ételt, amikor pedig otthon vagy, olvasgatod a Cimborát és fejegeted a rejtvényeket Jolán hugodnál. A megfejtések pontosan beérkeztek, éppen tizedikére. — *Benedek Emilia Aranyposgyeres.* Az aranyposgyeresi ref. iskola növendékek jul. 6-án előadták az igazmondó ládát és az Unokák kenyeret keresnek című darabokat és te meghívtál engem erre az előadásra. Valóban, szerettem volna ott lenni köztetek, de a legjobb akarattal sem mehettem volna el, mert június 27-én kell leveled július 10-én érkezett ide, vagyis éppen két hétig utazott. Bizony, ez alatt az idő alatt átmehetett volna a leveled Aneikába is. — *Banits Pityuka Chistaz.* A 18. számot pótolja a kiadóbacsi, te meg közöld velem Chistaz magyar nevet. — *Sámuel Annus Szilágycseh.* Beteg voltál, amiatt nem írhattál. Hallottad, hogy Kolozsváron voltam s szeretném, ha elmennek Szilágycsehre is, mert nemcsak te szeretnél látni nagyapót, de anyukád is. Tomáscsöld anyukádnak meleg üdvözlétemet s biztositásd arról, hogy elmennek én szívesen Szilágycsehre is s elmennek mindenüvé ahol unokáim vannak, ha volna rá időm. De, sajnos, nincs, mert hétről-hétre újságot kell csinálnom nektek, még pedig egyelőül, segítség nélkül. Ha Tűsnádon nyaraltok, nem lehetetlen, hogy találkoznunk fogunk. Egyik rejtvényed közlöm, a kiadóbacsi pedig pótolja a 21. 22. számot. — *Keresztes Géza Székelykeresztúr.* Ha jól emlékszem, először találkoztam a neveddel, amelyet csak a borítékra írtál rá, a levélből kifelejtetted. Egyébként helyesen írtad a levelet, mert benne van, hogy hol kelt és mikor. Jövőre legyen benne a neved is, mert így tökéletes a levél. — *Vermes Kató Dicsőszentmárton.* Elfeleltetted, hogy mikor jártál az előfizetésed. Ne aggódj, majd emlékeztet a kiadóbacsi — *Förster Kátka, Törökös.* A nyári beszámolóért kaptad a Senki Társas történetét, mely megrikatott. Ennél nagyobb dicséretet nem mondhattál volna a könyvről. Ha édesapátok szintén orosz fogságban volt s ti azalatt nyomorogtatok a mamával és négy testvéreddel, érthető, hogy mély hatást tett reád kolozsvári olvasótársad levele. — *Bárdos Ági Nagyvárád.* A Balaton mellé utazol nagyszüleiddel s így a nyáron nem olvasod a Cimborát. Mire haza jössz, rengeteg sok Cimborá fog várni. Hát csak mulass jól azon a gyönyörű vidéken és gondold néha nagyapóra is. — *Komjátszeghy Lajos és Sándor Kolozsvár.* Írtam a kiadóbacsin ki, hogy két hétig Offenbányára küldték a Cimborát, aztán megint Kolozsvárra: A rejtvények jók. — *Kun György Uzon.* A kiadóbacsi az újságot, mely eddig sepsiszentgyörgyre járt, ezennél már Uzonba fogja küldeni. — *Nussbaum Miklós és Anna, Abrudbánya.* Kellemes meglepetés éri otthon, amikor Kolozsvárról hazaérkezétek: apuka megrendelte a Cimborát. Or medben mindjárt rejtvényeket szerkesztettél (vagy együtt szerkesztettétek Annával?), amelyek közül majd egy sora is kerül. A kiadó bacsi ezután a ti neveitekre küldi az újságot. — *Haller Olga, Arad.* A Kuká Jankó pályázat átolvasása sok munkát ad nagyapónak, de már nem kell sokáig várnotok az eredmény kihirdetésére. A kiadóbacsi pótolja a 22. és 26. számot s ő értesít arról is, hogy mikor jár le az előfizetésed. — *Kutassy Benedek, Nagyvárád.* A levelet fovyábbítottam a kiadóhivatásnak. — *Bakosné Bükk Máriát* kérem, közölje velem pontos címét, hogy a físz-lefdiját elküldhessem. — *István Irén.* Amiatt nem írtál oly sokáig, mert édesanyádnak Segsvárt operáltatni kellett magát és sok dolgot volt otthon. Remélem, hogy édes anyád teljes jó és észségben tért haza, amikor

értesítést várok tőled. Szívesen fogadom a rejtvényeket, de máskor ne feledkezzél meg arról, hogy hol kelt a leveled. Én ugyan tudom, hogy hol, de nem közlöm, hogy rá szoktassalak a levélírás e fontos kellékére. — *Tauszig Imre Sárbovárd.* Nagy gyönyörűséggel olvastam a leveledet, melyben beszámolsz az újabb történetekről. Ime: színjeles s bizonyítványod s már be is iratkoztál a gimnázium 5. osztályába. Lajos bátyád jó bizonyítvánnyal jött haza Budapestről. Irén nővéred varrodába jár. Dezső már szabósegéd. Jenő elvégezte a IV. Lemlé s ő is a sz. bómesterséget tanulja. Elemér öcséd, sajnos, még nem gyógyult meg. Reméljük a legjobbat: meggyógyul hamarosan s nem kell ágyban szerkesztenie a rejtvényeket. Amint látom, ti tal a Dunán hamarabb kaptátok meg a Cimborát, mint én magam itt, a Székelyföldön. Nálátok ott van kedden, nálunk meg szerdán, csütörtökön, szóval e y hélig utazik. Értsé, aki érti, én nem. A rejtvények jó része sorra kerül, a nyári beszámolódat érdeklődve várom. A kiadó bacsi, ha van még a múlt évi 39. számból, melyben az arcképmem meglelt, megküldi. *Sztyepán Ferenc Kolozsvár.* Intézkedtem, hogy az úja of Pusztakamarás (Camarasul Desart, u. p. Sarmas) irányítsák. A pusztakamarási levélboríték nem mondható ugyan finomnak, de azért nem kell meglepetődnöd. A jó, hogy van e y job talán. Ez már a haladás jele. — *Horváth Ida Kolozsvár.* Február óta jár néktek a Cimborá, s szégyelled, hogy még nem írtál. Most azonban kedvet kaptál a levélírásra s a aposan pótolod a mulasztást. A te lev led is igazolja, hogy „a baj nem jár egyedül”. Édes jó anyád tavasszal felment Budapestre, az üllői-uti kőnikára, ott operálták, sok ig fektet s amikor végre hazajött, egyb n találta his hug-dát, Stefániát. Skarlatba esett szegényke, elzárták egymástól a családot. Hugodat bevitték a dicsőszentmártoni kórházba, vele ment édes anyád is, néked pedig hi kellett maradnod a dicsőszentmártoni polgári iskolából. Küldi, hogy sok elítelt járványos betegség van Dicsőszentmártonban, erre aztán édesapád bevitt téged Kolozsvárra. a nagyszülőkhöz, azóia — hál! Istennek — his hugod is kikerült a kór-ázból. Szóval, végre annyi baj után, rendben vagytok. — S most már teljes az örömem, mert a Cimborában hirdetett könyvekből nyolcat rendelt meg a te édes jó apád. Én pedig írtam a kiadóbacsinak, hogy pótolja a hiányzó 27. szám t is, a kolozsvári címre. Az irásod felől megnyugta lak: éppenséggel nem találtam rutnak s helyesírási hibát sem igen találtam benne. — *Rosenfeld Pista, Arad.* Megkaptad az arcképmem s anyukád viszonzozza a te arcképpel. Kedves, mosolygós az arcod, mintha csak a nagyon jól sikerült vizsg után lenyhépeztek volna le. Azt igen helyesen teszed, hogy uszni tanulsz, mert ezzel edzed a testedet. Anyukádnak tolmácsolod meleg üdvözlétemet. — *Balás László, Kolozsvár.* Szerencsénem tal vagy az abszolváló vizsgán, bár románul feleltél a történelemből. Hát, ennek igen örvendek. A mi a rajzpályázatot illeti, előbb meg kell állapodnom a kiadó bácsival, hogy milyen jutalmat tűzzünk ki, mert ezúttal nem könnyű lenne a nyertesek jutalmát helyesen teszei te is és mindazok a társaid, akiknek tehets gük van a rajzolásra, ha már a pályázat kihirdetése előtt készülének arra. És jó lesz megfi yeini a Cimborában meglelt rajzokat, a rejtvények a beküldés idejének sorrendjében jelennek meg, s ha egyik-másik unokámtól már több jelent meg, ennek az a magyarázata, hogy ezek sűrűn küldnek be rejtvényeket. — *Csontos Batyók Torda.* Csak megfjtés és sem a leelő? Nem volt semmi irnivalód azok után aszéplevelk után? — *Nemes Gábor Torda.* Igazán ideje volt, hogy megvöljal, úgy rég nem írtál. A kocharejtvény jó, a befűrejtvény ismerős. — *Herskovics Augustza Petrozsény.* Szeretél két előfizetőt és szerzel még többet is, mert, szerintem, megérdemli a Cimborá szép és hasznos meséiért. Magam is azt hiszem, hogy minden olvasótársad os tozik a te elism ró véleményedben s vajta osztoznának veled a te dicséretes buzgólkodásodban is. Amint látom, őcsike is buzgón termeli a „nadszéli” gondolatokat. — *Tirei Erzsike és Juci Paj, Hunyadmegye.* Rég nem írtatok levelet. Remélem, a nyáron pótoljátok a nyilvánvalóan kénszerű mulasztást. — *Mandel Magda Marosvásárhely.* Most már túl vagy a vizsgán, tehát bőven lesz időd a levélírásra, éli hát az idővel. A hátralékról a kiadó bacsi értesít. — *Pólacek Imre Szováta.* Meleg szeretettel gondolsz rám a szép Szováta fürdőn. Nagyapó is nem különbben, a szintén szép kisláczon kertben. — *Keltner Bözsike Nagyvárád.* Befejeződvén az iskolai év, első dolgot velt, hogy írjál nagyapónak. Örülök, hogy az első levél szel rosszul fog esni, hogy nem mehetsz iskolába, mert a doktor bácsi gyengeségre való tekintettel megtiltotta. Ne feledd, hogy jó az egészség, s bízzál abban, hogy a pihenő megerősít és akkor újult erővel és kedvvel fogsz ismét a tanuláshoz. Aztán azt se feledd: egy esztendő nem a világ. Öcsikének nincs külön arcképe, a nagyapóval pedig mostanában bizton találkozol a Cimborában. Szüleideknek tolmácsolod viszont az üdvözlétemet. — *Karassy Erzsike és Sanjka Makfalva.* Végre, hallók örvendetes hír is: pontosan kaptátok a Cimborát. Szóval, felétek nem alszik a posta. Várom a megígért hosszabb és tartalmasabb levelet. — *Solyomán Magda Arad.* Úgyesen megrajzoltad Pefősi híres költeményét, a Faluvégén kurta korcsmát, de már kevésbé ügyesen ragasztottad a bélyegeket, mert bélyeg nélkül ér ezett ide, s persze, hogy megbüntették szegény nagyapót. Máskor használj ragasztót, mert a mi postabélyegeink nem ragadós termézetűek. — *Katz Irénke és Miklós Nagyvárád.* Kívánságod szerint, nem bíráltam meg „tulszigoruan” a rejtvényeket, de ha tulszigoruan bíráltam is, nem találtam volna hibát bennök. Irásodon látszik, hogy rossz toltál irad a levelet, de majd segítész ezen jó toltal. Igen kedves, hogy nemcsak nagyapót, de olvasótársaitokat is üdvözliték. Én magam is egy nagy családunk látom a Cimborá olvasó táborát, melynek tagjai testvéreként szerélik is egymást. — *Weiss Arthur és Lenke Szászrégen.* Örömmel értesítetek, hogy kaptatok anyuká őli 130 lejt a Cimborára, amelyet eddig számonként vetettek meg. Most az a kívánságotok, hogy kettőtök

nevére járjon az újság. Ugy lesz. S mert újvéttől kezdődően fizettelek elő, kérietek az 1-16 számot. Megkapjátok. Dánielné Lengyel Laura regénye, az „Egy szegény fiú története” nem jelent meg könyvalakban s így csak a bekötött Cimboraival szerzethetők meg. Mondanom e kell, hogy szeretettel látlak unokáim seregében. — Péterffy Gizella Székelykeresztúr. Csak most tudtam megrendelni a Cimbort, hogy ott járt az utazó, s nagy az öröme. A rejtvényeket helyesen jelejtetted meg, az írásod is helyes, hogye fogadnálak hát örömmel unokáim közé? — Farkas Imre és Margit Kolozsvár. A képrejtvények jól vannak megszerkesztve, de sokszó osítással nem alkalmasak. A szó-rejtvény is jó, de mégsem közölhetem, mert az én nevem a megjelölés, már pedig éppen elégszer találkoztok a nevemmel. Más esteljeket ki. — Stuhlik Emil Lupény. Bizony, nem neveltem én előző leveled helyesírási hibáin, mert ilyesmire nem igen találtam, sem a rejtvényeiden. Attól se tart, hogy unat a „fecsécséd”, mert a leveleid komoly fiura vallanak. Komoly-ságra vali már az is, hogy nagyon teszik neked Ligeti Ernő regénye, az Egetívó György diák, mert az csakugyan komoly, nagy gondtal megírt munka. — Strauss Ferencz, Vajdahunyád. Hiszen irhatnál szebben is és fogsz is te írni, de csunyának éppenséggel nem találok az írásodat. Szeretettel látlak unokáim seregében s várom további leveleidet. — Perl Helénke Máramarossziget. Igen jó eredménnyel vizsgáztál a IV. elemiből s a nyarat falun töltöd nővérednél, aki járásorvos, a tán majd beszámolsz nyári tapasztalataidról. Közben írogatsz majd apónak, uszni tanulsz, bizonyosan olvasgatsz is, így hát aligha fogsz unatkozni. Ha azonban dőnként az eső beszorít ana a szobábs, akkor sem fogsz unatkozni, ha a Cimbora mellett lesznek jó könyveid, na meg van egy se-eg szobában járható játék is. Egyáltalán, az én véleményem szerint, nincsenek unalmas napok. Nekem legalább, mióta az eszemet bírom, sohasem volt. — Katarg Irén Torda. Most találkozom először a neveddel. Levelet várok tőled. Sejttem az írásodból, hogy jó levelező vagy. — Deutsch Sándor és Tibike Kolozsvár. Ha nekem ilyen nagy levélpapírom volna, legalább a felét teleírtam volna. Mit mondok? Az én levélpapírom még nagyobb, és hán szer-tele írom! Egy szó, mint száz, ezután nem elégszem még a rejtvényjejtéssele, levelet is várok tőletek. Mert hát szeretlek közelebből megismerkedni az unokáimmal. — Ifj. Varga Árpád Marosújvár. Nagy öröm ért tőged: édesapád harmóniumot vett neked s most már nem csak hegedülni fogsz. A meghívósdot köszönöm, de nemhogye egy egész nyárra, de néhány napra is nehéz itt hagynom az én falumat, ha csak valamennyien meg nem szavazzátok, hogy egész nyáron meg lesztek a Cimbora nélküli. Már pedig alig hiszem, hogy ezt megszavazzátok. — Fábán Irma Petroszény. A te neveddel is most találkozom először, s szeretném tudni, hogy neved alatt a „B. Társ. szabóműhely” azt jelenti-e, hogy te is dolgozol a műhelyben. Ha igen, ezért külön dicséretet érdemelsz. Az írásod maga dicséri magát. — Dankó Irénke és Micike Türkös. Reméled, utójára kell bocsánatot kérned, amiért oly rég nem írtál. Minden megvan bocsátva”, Irénke, mert kitűnő bizonyítványod a bizonyosság, hogy nem igen lehetett idő a levélíráásra. Képtel jutalomkönyvet is. Kapot Erdélyi Bősike tatrangú barátod is Ennek igazán örvendek. A kiadóbácsi ezután kettőtök (Irénke és Micike) nevére fogja küldeni az újságot. — Lóvi Emil, Feri és Lili Kovászna. Látszik bizony az írásodon, hogy fáj a karod, de remélem, már meggyógyult s ez is meg fog látszani következő leveleden. A képrejtvényeiden nem tudtam eligazodni (nyilván ennek is karfájásod az oka), a főbbi rejtvény megjelölését pedig feledted közölni. Ha meggyógyult a karod, ird újra a rejtvényeket a megjelöléssele együtt. — Ince Angéla Kőhalom. Az én lekemnek igen jól esett, hogy örömet szerzheltem neked, az árva gyermeknek, de jól esik látnom azt is, hogy hálás szívű gyermek vagy s minden reggeli szentmise alatt imádkozol nagyapóért, hogy a jó Isten áldja meg hosszú élettel és még sok örömet szeressen unokáinak. Szívből örvendek, hogy a vizsgád jól sikerült, nemkülönben bejelentett látogatásodnak is. — Nagy Mancika Kőhalom. Ha rég nem írtál, most alaposan kípótold ezt a mulasztást. A vizsgádat szerencsésen letefted Sepsiszentgyörgyön, most pedig Ince Angélnéknál vagy, onnét jöttök haza Baró-ra mindketten, akkor aztán ellátogaltok Kisbaconba. Azt kérdelek, akkor is szerkesztem-e a Cimbort, amikor beteg vagyok? Erre azt felelem, hogy teljes egy évig gyöngélkedtem, de ez alatt az idő alatt is magam szerkesztetem az újságot. Most, hál’ Istennek egészséges vagyok s mondanom se kell, hogy még nagyobb kedvvel írom nektek a meséket és a verseket. Ha úgy képezed nagyapót, mint egy kedves öreg bácsit, aki mindig mosolyog és aki a gyerekeket

nagyod szereti, helyes uton jár a képzeteled. Öcsike most itt van Kisbaconban és szorgalmasan termeli a „nadselű” gondolatokat, itt van Évike is. A rejtvényed jó, sorra kerül. — Venczell József Csikszerecs. Öcsike jól van és nagy kedvvel termeli a „nadselű” gondolatokat, kifogyhatatlan ő ebben, most küldö-nösen, h gy itt van Kisbaconban és kedve szerint szaladgálhat és mászhat fel a legmagasabb fa tetejére. A számrejtvényed sikerült. — Berettyó Andrács Egreszt. Igazán nem csodálom, hogy o y sokáig nem írtál, ha mint magantanoló június 2-től 30-ig folyton az írásbelin izzadtál a marosvásárhelyi iskolában. Bár jól sikerült a vizsgád, még meg kell ismételned ezt az írásbelit szeptemberben, három fantárgy ráadásával, s így 15 helyett 18-ból kell tenned írásbelit. Hát ez igazán elég egy má-yárnak. Miad e sok írásbeli mellett lefordítottál németből egy érdekes kis népmondát, mégpedig igen ügyesen s így szinte bizonyos vagyok abban, hogy derekasan meg fogsz te bír-közni azzal a 18 írásbelivel is. — Lészay Magduska Pluj, (Hun-ad-megye). Ha a te írásod a megjelölés, akkor te már nagy lány vagy s elvárom, hogy írsz egy szép s ki erítő levelet nagyapónak. De ha nem a te írásod, akkor is várom a leveleledet, hogy ismerkedjünk meg közelebből. — Borbély Irénke Orsova. Sokat is kellett tanulnod, beteg is voltál, e miatt nem írtál mostanában, de már hál’ Istennek egészen jól vagy s vi-gan fürdesz a Csernában. A vizsgád eredményét még nem tudod, amikor ezt a levelet írod, de annyi már tudsz, hogy nem buktál meg. Hogy is buktál volna meg, amikor tavaly kifűnő rendű volt a bizonyítványod. Most már van idő a Cimbora olvasására, s amint látom, nagy örömmel olvasod, mert sok szépet találsz benne. Az olvasás mellett kézimunkázol, segítsz a konyhán, a kertben, ha meleg van, fürdesz: ennél szebben nem is oszthatnád fel az idődet. — Kovács Mária Székelykeresztúr. Alig várod a Cimbort, mert nagyon szeretted. Én meg nagyon szeretem ezt hallani. Szeretettel várom további leveleidet. — Székely Loránd Marosvásárhely. Örvendek, hogy jól vagy s köszö-nöm kérdé edet, jól vagyok én is. Szóval, jól vagy te is, jól vagyok én is, jól vannak megszerkesztve a rejtvényeid is. — Gál Kató Déva. Mind a három rejtvényed ismerős, újakat eszelj ki Kaikóka, mert látom az írásodból, hogy sikerül ez neked, csak akarnod kell. — Nőé Margit Dés. Már nem is mersz írni, oly rég nem írtál. De, igen h-lyesen, mégis írsz, és ígéred, hogy most már gyakrabban fogsz írni. Osztinteséged dicséretet érdemel, mert nem féltkezel, hogy ismétlőre buktál a vizsgán. Ez bizony sok gyermekkel megessik mostanában, mert ti tulaj-ságosan meg vagytok terhelve. Ehhez képest az én gyermek-koromban játék volt a tanulás. A hockaszámrejtvényed jó, de ilyen számrejtvény, amelynek 15 számjegy a megjelölése, már jelent meg a Cimboraiban. Eszelj ki tehát oly hockaszámrejt-vényt, amelynek más szám a megjelölése. — Ifj. Fey József Marosvásárhely. Még a rejtvény megjelölését is elhanyagoltad a t-nulás miatt, de ezt az elhanyagolást szívesen megbocsátom, minthogy a vizsgád jól sikerült. A kiadóbácsi pótolja a 22. számot. — Beregi Elza Szászrégen. Hála Istennek, amint írod, kint vagy a vízből: jól sikerült a vizsgád s jól sikerült a főbbi osztályiarsadnak is, mert senki sem bukot meg. Ha könyvet kaptál a Cimbortól, ezt valószínűleg rejtvény megjelölésért kaptad. Elhiszem neked, hogy nagyon szereted a Cimbort, mert ezt avval is bizonyítod, hogy előfizetőket igyekszel szer-ezteni. Ezért a buzgólkodásod t külön dicséretet érdemez, nekülönben szép és helyes írásodért is. A kiadó bácsi fog mutatván számot küldeni szíszman Mancinak, Magyarregea és Bermann Rezsinek, Szászrégen. A kis Bubikát, aki még nem tud ugyan olvasni, de mindég követeli, hogy felolvassatok neki a Cimboraiból, csokolom. — Beregi Sári Szászrégen. Te még egyszer sem írtál a nagyapónak, csak most kezdted meg a levelezést. Az: már látom, hogy hűségesen olvasod a Cimbort s hiszem, hogy ezután hűségesen is fogsz írni nagyapónak. — Beregi Juci Szászrégen. Te sem akarsz elmaradni a levélírásból, mégpedig azért, hogy gyakoroldjad magadat a magyar írásban, mert ti az iskolában csak románul tanultok és magadtól tanultad meg a magyar írást. Bizony, ha magadtól tanultad, meg is vagyok elégedve az írásoddal. Csak írj minél többször nagyapónak. Igen kedvesen fejezed be a leveledet azzal, hogy most nem írsz többet, mert álmos vagy. Hát akkor csak fekd-jél le szépen, Jucika, álmoldj szépet, álmoldj jól, arany diót, moogyóót. — Grosz testvérek Marosvásárhely. A nyolcas számot, amit Grosz Gyurkának küldött a kiadó bácsi, hozzátok vitte a postás. Nem írjátok ugyan, de, ugy-e, eljuttattátok hozzá? A rejtvényeitekből válogatok. — Csergít Margitka Déva. Írtam a kiadó bácsinak, hogy csak a te nevedre küldje az újságot s az édesanyád nevére járót szüntesse be és pótolja a 20. számot.

A valódi
Schicht „Szarvas” védjegyű szappan

kiméli értékes fehérneműjét.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

**Gyomorrontásnál
legjobb hashajtó a**

KOPROL

Jóízű, — csokoládéból van,
Kapható minden
gyógyszertárban

A Cimbora előfizetési ára:

Romániában

negyedévre — — — 65 leu
félévre — — — 130 leu
egész évre — — — 260 leu

Csehországban

negyedévre — — — 15 ck.
félévre — — — 30 ck.
egész évre — — — 60 ck.

Magyarországban

negyedévre — — 6000 korona
félévre — — 12000 korona
egész évre — — 24000 korona

Ausztriában

negyedévre — — 28000 osztr. korona
félévre — — 56000 osztr. korona
egész évre — — 112000 osztr. korona

Jugoszláviában

negyedévre — — 40 dinár
félévre — — 80 dinár
egész évre — — 160 dinár

Az előfizetési díjak a következő helyeken fizethetők be:

Romániában póstautalványon a Cimbora kiadóhivatalának Satu-Mare.

Csehországban a Cimbora kiadóhivatalának a Szlovák Általános Hitelbank kosicei fiókjánál lévő számlája javára az alábbi pénzintézeteknél:

Beregsas: Beregmegyei Gazdasági Bank r.-t.

Helmecz: Bodroglői Bank r.-t.

Hlohovec: Galgóczi Hitelintézet.

Illava: Illavai Hitelbank.

Lucenec: Nógrádmegyei Népbank.

Michalovce: Nagymihály Kereskedelmi és Hitelbank r.-t.

Mukacevo: Beregmunkácsi Bank r.-t.

Nitra: Nyitrai Takarékbank r.-t.

Nove-Mesto: Első Vágújhelyi Bank r.-t.

Nove-Zámky: Érsekújvári Népbank r.-t.

Presov: Eperjesi Bankegylet.

Roznava: Rozsnyói Bank r.-t.

Sevljus: Nagyszőlősi Hitelintézet.

Sp. Nova-Ves: Szepes-Iglói Hitelbank r.-t.

Trencin: Trencsényi Hitelbank r.-t.

Magyarországon

a Cimbora kiadóhivatalának a Magyar-román faértékesítő r.-t.-nél (Debreczen, Piac-utca 42.) lévő számlája javára póstautalványon.

Ausztriában a Wiener Bankvereinnak a »Szabadsajtó« Buchdruckerei und Zeitungsverlag A. G. in Satu-Mare (Rumänien) számlája javára.

Jugoszláviában

Kurir hírlap és könyvterjesztő vállalatnál Subotica (Szabadka). A »Kurir« Jugoszláviában a Cimbora egyedárusítója és főbizománya.

A magyar család teljes olvasmányigényét kielégítik: a

P Á S Z T O R T Ó Z

félhavi szépirodalmi folyóirat,

MAGYAR KISEBBSÉG

félhavi politikai szemle,

VASÁRNAPI UJSÁG

képes családi hetilap,

C I M B O R A

képes heti gyermek-újság.

Ha a családfő a fent felsorolt 4 lapot együttesen megrendeli, ilyen uton tevékenyen olcsóbban jut hozzájuk, mert a Pásztortűz évi 350 lei helyett 300 lei, Magyar Kisebbség évi 216 lei helyett 180 lei, Vasárnapi Ujság évi 550 lei helyett 480 lei, Cimbora évi 260 lei helyett 200 lei, összesen tehát 1367 lei helyett 1160 leibe kerül a 4 kitérő magyar lap együttes előfizetése. Külföldi megrendelésnél 20%-kal drágább a magas portóköltés miatt. A négy lapra együttes megrendeléseket felvesz a „Haladás“ Lap- és Könyvkiadó B-t. Cluj-Kolozsvár, Str. Regina Maria 14. Forduljon hozzá mutatványszámokért.

Bácsi, Néni ide figyelj!
Palma kaucsuk sarkot viselj!

LAPTULAJDONOS ÉS KIADÓ
»ZABADSAJTÓ KÖNYVNYOMDA ÉS LAPKIADÓ R.-T. BATMAN»
A SZERKESZTÉSÉRT DÉNES BÁNDOR FELEL.
A SZINES OMLAPOKAT ÓOSVÁR REZSŐ RAJZOLTA

**Ifjúsági könyveket
a Cimbora kiadóhivatala szállít.**